

-5. VII. 1946

ČESKÉ LIDOVÉ DIVADLO

HB 46

*Časopis Ústřední Matice
divadelního ochotnictva českého
v Praze*

60 LET
ÚVODČ

*Ročník XXVI. * Červen 1946 * Číslo 4*

Pamatujete se na nádherné kroje, kostýmy a toalety v Tylově divadle v Nuslích?

TY VŠECHNY VÁM PŮJČÍ **Jiří Sedláček**

PŮJČOVNA FILMOVÝCH, DIVADELNÍCH, TANEČNÍCH A MAŠKARNÍCH KOSTÝMŮ

Praha II., Vodičkova ulice číslo 5

TELEFON 294-96

Jávody **VERA** *společnost s r. o.*

TEL. 801-41 PRAHA

SKLO - PORCULÁN. PRAHA - HRADEC KRÁL.

TEL. 228 HRADEC KRÁLOVÉ

FRANKLOVA divadelní ličidla

PRAHA II., LAZARSKÁ 5

Závod staré divadelní tradice - Tel. 274-40, 550-72

Noty • Kudelík

Praha XII., Palác nad Museem

Třída maršála Stalina číslo 6

Továrna divadelních, osvětlovacích a strojních zařízení, elektrických strojů a přístrojů

ANTONÍN VOHRALÍK

PRAHA - LIBEŇ, V ZAHRADÁCH Č. 22 • TEL. 805-83

OCHOTNÍCI! Konec nedostatečnému stmívání. Máme pro Vás několik nových typů regulačních transformátorů, i pro nejmenší jeviště.

Reflektory nejnovějších konstrukcí.

**MAŠKARNÍ, DIVADELNÍ
A FILMOVÝ ZÁVOD**

AŽA HUŇKOVÁ Praha I.,

Ovocný trh číslo 17. - Telefon čís. 374-74

Zvlášť doporučuji své oddělení dětských kostýmů pro veškeré pohádkové hry i dětské slavnosti. Pro moderní operetu a revui možno obdržeti u nás celé skupiny girls a boys v různém provedení a snažíme se vyhověti P. T. cvičitelům tanců v jejich žádostech.

UMĚLECKÝ ZÁVOD PRVÉHO ŘÁDU.

DRAMATICKÁ DÍLA Al. Jiráska, Al. a Vil. Mrštíků, V. Štecha, Gabr. Preissové

a všech ostatních významných českých dramatiků

dodá obratem

**Divadelní nakladatelství a knihkupectví
Praha II., Karlovo nám. 30. Telefon 280-07, 749-63**

Otakar Růžička

ČESKÉ LIDOVÉ DIVADLO

ČASOPIS ÚSTR. MATICE DIVADELNÍHO OCHOT-
NICTVA ČESKÉHO V PRAZE. - VEDOUcí A ODPOV.
REDAKTOR: JAKUB RYDVAN. - REDAKČNÍ KRUH:
BOČKOVÁ ANDĚLA, GSÖLLHOFFER J. V., HUDEČEK
JOSEF, MINÁŘÍK OTTO, SMAŽÍK FRANTIŠEK.

ROČNÍK XXVI. • ČERVEN 1946 • ČÍSLO 4

V Praze dne 15. června 1946.

Ochotnictvo sobě a lidu. České ochotnictvo již v době po říjnovém převratu 1918 věřilo, že přišla doba, kdy divadelní zákon upraví poměry nejen profesionálního divadla, ale bude přihlížet též k výjimečnému rozsahu ochotnického hnutí. Proto podalo návrh divadelního zákona (který však se za celou dobu trvání první republiky neuskutečnil), který mimo řešení jiných otázek měl vyřešit otázku ústředního domu českého ochotnictva, organisovaného v ÚMDOČ, kde by našlo přiměřené místnosti pro zasedání výborů svého vedení, pro přednášky a zvláště divadelní sál s jevištěm, obě vybavené tak, aby odpovídalo početnosti a divadelní úrovni českého ochotnictva.

Tento problém zůstal nevyřešen. Ochotnictvo ÚMDOČ se musilo spokojit s nejnutnějšími kanceláři, které slouží s tíhou jen pro administrativní a organizační vedení ochotnictva.

Po slavné květnové revoluci v roce 1945 ochotnictvo začalo věřit, že se přiblížilo splnění jeho touhy, zvláště tehdy, když vidělo, jak byly přidělovány jednotlivé budovy divadelním provozovatelům, když byla dříve zrušena podnikatelská praxe a koncese divadelních ředitelů. V té době horečného revolučního kvasu bylo přislíbováno ochotnictvu, že jeho požadavku bude vyhověno a několikrát bylo označeno divadlo Unitarie jako příští ochotnické středisko. Při prvním rozdělování nebylo však na české ochotnictvo pamatováno a jeho důvěra ve spravedlnost byla znovu ořesena. Lidová, demokratická republika nedovedla pro lidové hnutí ochotnické nalézt místo, kde by ochotnictvo mělo možnost skládati veřejné účty ze svého konání. Je pochopitelné, že chtělo získati potřebnou základnu své činnosti přímo v Praze, neboť ochotnické hnutí české nemá ve svém rozsahu a počtu členských spolků obdobu v žádném jiném státě a je samozřejmé, že musí počítat s návštěvou zájemců z evropských zemí, zvláště proto, že již před druhou světovou válkou se mu podařilo vytvořiti mezinárodní ochotnickou federaci, jejímž předsedou byl starosta ÚMDOČ.

V srpnu 1945 při XV. Jiráskově Hronovu dostalo se ochotnictvu ÚMDOČ znovu ujištění, že je s ním počítáno a že potřebné divadlo v Praze dostane. Uplynul již od té doby skoro rok a ÚMDOČ marně čeká na splnění slibu, daného ministrem školství a osvěty. Nezbyvá než věřit, že i při novém rozdělování divadel v Praze, ke kterému bylo přikročeno, bude na ochotnictvo zapomenuto.

60 let trvání ÚMDOČ, práce ochotnictva, jeho tradice, podstoupené zkoušky národního uvědomění, kterými ochotnictvo prošlo v době nacistické okupace a z kterých vyšlo s čistým štítem, úkoly, které na sebe vzalo a vědomí nezbytnosti českého ochotnictva nedovolují mu již déle čekat na pomoc ze strany státu a donucují ho sáhnouti k demonstrační svépomoci,

která by v nejkratší době uskutečnila získání potřebné budovy pro uvedené již účely.

Valná schůze ÚMDOČ dne 19. května 1946 schválila proto návrhy, kterými uvaluje na 260.000 organisovaných členů ÚMDOČ 10ti Kčs daň z hlavy a 2500 spolkům povinné sehrání jednoho představení ve prospěch této akce. Finančně musí být záležitost skončena, v obou případech, do konce roku 1946. Heslo „Ochotnictvo sobě a lidu“ má vyjádřiti i zevní důvody, proč bylo k této akci přikročeno.

Ochotnické divadelnictví vyšlo z potřeby a touhy lidu po rozšíření duševního obzoru a zvýšení kulturního života vůbec. Lidové divadlo je hráno a řízeno herci a činovníky, vycházejícími přímo z lidu, mezi lidem se stále pohubujícími, kteří nejlépe dovedou vystihnouti, co musí být lidu podáváno, aby jeho duševní hlad byl uspokojen, přihlížeje při tom k jeho schopnostem pojmáti to, co mu hra dává. Je s podivem, že státní péče o výchovu lidu se v dřívějších dobách tak málo snažila podchutiti a v jejich práci a nadšení ještě více podnititi ochotnické pracovníky, kterým nikdy nebylo těžké všechno své pohodlí, svůj volný čas a svoji práci věnovati ochotnickému divadlu. Na toto nepochopení v mnohých případech naráží ochotnictvo i dnes, neboť je stále s ním počítáno jako se živlem, který ve své skromnosti nic nepožaduje a v případě potřeby se dovede svémocně postarat o provozování divadla tam, kde včera ještě divadlo nebylo.

Toto hnutí, které, jak již bylo řečeno, nemá obdobu v jiném státě, nebylo u nás využito ani propagačně. O to se ochotnictvo snažilo vždy samo. Naše republika je velmi malou zemí a je nutno proto chopiti se všeho, co by jí pomohlo seznámiti se a uplatniti v životě mezinárodním. Ochotnictvo musí vystoupiti ze své skromné rezervy, musí poukázati na svoji práci a její výsledky, kterými se může směle měřiti s výsledky podobné práce v cizině. Ochotnictvo se musí postarati samo, když všechny jeho žádosti zůstaly nevyслуšeny, aby ve svém hlavním městě, kde se soustřeďuje všechen život republiky, mělo důstojný stánek, reprezentující je před cizinou.

Vyzýváme proto naše členstvo, ochotníky a nadšence, organisované v ÚMDOČ, aby napjali všechny síly a pomohli uskutečniti to, co jejich zástupci na valné schůzi schválili. Ochotnictvo nezklamalo nikdy v nejtěžších zkouškách, ochotnictvo nesmí zklamat ani dnes, kdy se apeluje na jeho obětavost, nadšení a lásku k věci, pochopení, že podnikaná akce je v zájmu nejen ochotnictva a lidu, ale i v zájmu propagace, která by se měla s hrdostí pochlubit svoji národně-kulturní složkou — lidovým ochotnickým divadlem, které je zvláštní ukázkou tvůrčích schopností širokých vrstev lidových českého národa.

Josef Hudeček.

J.K. TYL
† 1856

Ještě ochotnictvo sobě a lidu!

František Smažik

Za rok se mnoho změnilo kolem nás i v nás. Prožili jsme s celým národem revoluční přerod a vstupujeme s ním do druhého roku života. To vše nám přineslo nové cíle a plány. Jsme poctivými příslušníky svého národa a občany svého státu. Stojíme v jednom řídku s ostatními kulturními pracovníky osvobozeného lidu a spolupracujeme na poli lidovýchovy s těmi, kteří bojují za nový, lepší jeho duchovní život. Poslechli jsme výzvy presidenta-Budovatele, vlády a všech vedoucích kulturních osobností a místo neplodných projevů, resolucí, provolání a manifestací vrhli jsme se do práce. Roztočili jsme kola svého organizačního i jevištního mechanismu a bez ohlušujících fanfár a reklamy pustili jsme se do své činnosti, práce leckdy podceňované, ba možno říci, často i sesměšňované.

Ale udělali jsme velkou chybu. Chybu, kterou můžeme napravit jen zvýšenou pracovní energií a kvalitou díla. Byli jsme skromnými! Nepřipomínali jsme důrazně veřejnosti i úředním činitelům hned po revoluci svou existenci. Byli jsme od prvopočátku soběstační, nepobírali jsme žádných podpor z veřejných prostředků a nežádali jsme ohledů, na něž jsme měli právo.

A tato nemístná skromnost se nám zle vymstila. Nadále konáme svá shromáždění ve vypůjčeném sále, neboť nebyl nám nikým zajištěn ani Kulturní dům, v němž bychom soustředili všechny své organizační složky a podniky, nebyla nám ani přidělena divadelní budova, ani přikázána vyhovující scéna, kde by lidové divadelníci mohli lidu dokazovat sílu a cenu své práce, dokonce nenašli jsme ani jediného denního listu, který by s porozuměním otiskl článek o potřebách a požadavcích statisícové armády bojovníků za lepší divadlo. Ačkoli se o ochotnickém di-

vadle mluví v hasičském rozhlasu a ve vysílání ÚRO, nedosáhli jsme ani pravidelného vysílání ochotnické hlídky ÚMDOČ.

Jen plané sliby a těšínská jablíčka, tak nápadně podobná těm z první republiky!

Jsou mnozí mocní, kteří by si přáli, aby ochotnictvo, sdružené v ÚMDOČ, dále spalo tvrdým spánkem Šípkové Růženky. Není však třeba polibku pohádkového prince, abychom povstali a hlasitě připomněli, že tu jsme, že jsme se připravovali a učili a že jsme schopni přinést další oběti, že ovládneme a zdoláme sebetěžší práci a opět ne pro sebe, ale pro lid. Co je nám platné ujištění z nejpovolanějších úst, že se o nás ví, že není proti nám námitek, že se s námi počítá, že pro nás divadlo je zajištěno a že je dostaneme. Jak nás uplynulý rok přesvědčil, neví se nic z toho, co by nám musilo zajistit místo jedno z nejpřednějších. Nedosahujeme žádného viditelného uznání a úspěchu ve svých akcích, poněvadž není dostatek dobré vůle na straně posuzujících a rozhodujících.

A tak jsme donuceni v šedesátém jubilejním roce ÚMDOČ podniknouti samostatnou akci pod heslem „Ochotnictvo sobě a lidu“ a vypsati desetikorunovou daň z hlavy každého organizovaného jedince — činného člena ÚMDOČ — a zavázati všechny organizované jednoty — řádné členy ÚMDOČ — aby sehrály do konce roku 1946 jedno své představení ve prospěch fondu, z něhož bychom si zakoupili vyhovující objekt, důstojný stánek a v něm pravidelně a soustavně dokazovali hodnotu své osvětové práce pro lid.

Budujeme Tylovo ochotnické divadlo, aby bylo navždy svědkem, že i naše cesty musily vésti: láska k národu a jeho štěstí.

Ochotnické divadelnictví na Liberecku.

Josef Bareš

Ochotnické divadlo našich hraničářů na Liberecku mělo v dobách prvé republiky svoji dobrou tradici. Nebyli to jen liberečtí ochotníci, kteří si tak dobře vedli a byli známí hodnotnými výsledky své práce. Jejich scéna v tehdejší Národní domě a nadšené české obecenstvo, milující hodnotné divadlo, byly

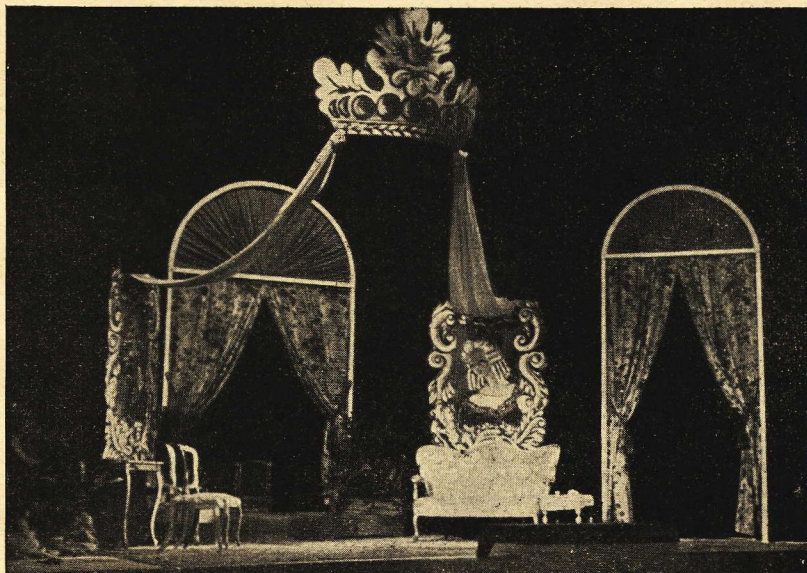
A ještě ochotnické divadlo v pohraničí.

Dr. Karel Zajíček

V obnovené republice jsme byli postaveni před řadu úkolů, které je třeba řešit často bez předchozích zkušeností. Týká se to i všemožných problémů našeho pohraničí, kde rozumnou organizací lze dosáhnout mnoho dobrého, stejně jako nerozvážnost by zde mohla mnohé pokazit. V podstatě bylo již vše, co se týká pohraničí, prodiskutováno, připravily se plány a rozběhly rozmanité

Na povinnou daň pro vybudování ochotnického domova v Praze

50 první složila choť zvěčnělého starosty ÚMDOČ paní Fanča Mitlöhnerová obnos Kčs 100.—.

Ukázka náznakové scény.

(K výkladům o „Scénickém výtvarnictví“ v divad. škole I. stupně ÚMDOČ.)

Provedeno v nymburském divadle Hálkově.

akce, o jedné věci — rozhodně ne nedůležité — se však přece jen málo hovoří a hovořilo. Je to ochotnické divadlo, které má u nás vůbec své velké lidovýchovné poslání, tím ovšem větší v pohraničí, kde český živel se teprve nyní většinou uplatňuje v míře, jež odpovídá plné suverenitě tak draze vykoupeného svobodného státu Čechů a Slováků. Nemylme se, že podmínky rozvoje ochotnického divadelnictví jsou zde stejné jako uvnitř země a že ochotníci zde nemají zcela zvláštních nových úkolů. A nebude to vždy jen poslání lidovýchovné nebo umělecké, budou zde hrát roli i prvky společenské, hospodářské a národní, které budou určovat ochotnickému divadlu v pohraničí směr i úroveň.

Chceme-li si aspoň stručně nastínit smysl a předpoklady ochotnické činnosti v pohraničí — a myslíme tím hlavně kraje, nacisty od naší země dočasně odtržené, povšimneme si jak obcí, kde žil již dříve velký počet Čechů a kde tedy se české divadlo hrálo, třebaš jen před r. 1938, tak i takových obcí, kde českého obyvatelstva bylo nepatrné procento a kde se tedy prakticky vůbec české divadlo nehrálo. V prvním případě, kde se bude do jisté míry navazovat na starou tradici, budou snad podmínky většinou (ne vždy) příznivější, kdežto v případě druhém, kde se tedy český ochotnický spolek musí zakládat a kde se musí vlastně začínat od piky, budou tyto podmínky nepochybně svízelnější, i když také zde se dají do díla ochotníci již zkušení. Snad v určitých ojedinělých případech tomu bude i poněkud jinak, v podstatě však vždy bude zde třeba uvážit, že nacistický jed musí být vymýcen co nejradikálněji a proto i ochotnické divadlo, jako vždy důležitý činitel národní, se musí v tomto směru dát do práce. Podle toho se musí sestavovat soubor a podle toho se pak musí vybírat i ochotnický repertoar, který se musí nejen vystříhat všeho braku, nýbrž také určitých her, někdy i z větších scén, které mnohdy svým levnějším a laxním postojem k životu jakož i svou často nezdravou tendencí, mnohdy i nedemokratickou, nemohou podepřít uspokoi-

toho svědky. Zde pohostinsky vystupovaly a vždy rády byly viděny soubory z vnitrozemí (SDO Jiří v Lázních Poděbradech) a pro nás hostující i pro naše milé bratry hraničáře bývaly to radostné divadelní svátky.

Zrovna tak tomu bylo v městech okr. libereckho: v Chrástavě, v Hrádku n. Nisou a v mnoha obcích Liberecka. Zde byl pracující lid hlavním a nadšeným kádrem ochotnictva a štědře rozdával osvětu, vzdělání a kulturu českému živlu, pamětliv poslání českého divadla.

Dnes si zde ochotnické divadlo těžce probíjí cestičku.

Zdalo se, že pro osídlování a budování pohraničí není času k obnovení ochotnického divadla. Leč divadelní nadšenci, mladí i starí, starousedlí i přichozí hned po vyhnání okupantů počali se houfovat a tvořit. Tvořit na troskách. Neboť nacističtí kulturtrégři v zápětí po vpádu do severních Čech plenili a ničili vandalsky české divadelní stánky. Zničili naše divadlo v Národním domě libereckém, zničili všechno jevištní zařízení téměř v každé obci, které tak pracně a s takovými oběťmi naši hraničáři po léta budovali.

Ale trosky neodradily naše nové divadelní pionýry. Nadšení tvořilo zde divy. Chudí lidé vaří z vody a tak se počalo divadlo budovat a hrát zde. Zdalo se, že divadlo prorazí a bude tak, jako tomu bylo dříve, nejoblíbenějším a nejhledanějším kulturním a společenským projevem hraničářského lidu. Bohužel není tomu tak. Pracuji v úředním kulturně-osvětovém středisku a zde výmluvně hovoří statistiky o tom, jakou Popelkou je zde ochotnické divadlo. Hlad po tanci a nočních zábavách je za těch šest let stále neukojitelný, nestál rok k nasycení na úkor budování. Zatím co taneční sály jsou stále přeplněny, kulturní podniky včetně ochotnických představení zejí prázdnotou. Odřeknutí literárních, recitačních a přednáškových večerů stává se všedním zjevem. Ve dnech oslav květnové revoluce pořádal v jednom městě na Liberecku Svaz České Mládeže vzpomínkové recitační pásmo, pečlivě sestavené a nastudované. Vzhledem k návštěvníkům z okolí stanovil tento podnik na odpolední hodinu. Dostavilo se 14 účinkujících a tolikéž návštěvníků, takže podnik musel být odřeknut. V tomtéž místě a téhož dne při taneční veselici by bylo jablko nepropadlo. Vstupné na kulturní podniky je prý vysoké, ale likéry, víno a drahé kuřivo z černého trhu jsou v mžiku vyčerpány. Umělecké soubory pražské i libereckého ZOD (Zemského oblastního divadla) setkaly se s nepochopením a s nepatrnou účastí obecnstva na svých zájezdech.

Tím odpadla mnohde hraničářským ochotníkům chuť k další práci. Na štěstí zase jsou všude starí osvědčení naši pracovníci, kteří se nedají odstranit a s neutuchajícím elánem táhnou milovanou káru Thespidovu cestou trnitou a kamenitou.

Činnost ochotnická není tu však ještě nálezitě usměrněna. Po prvním zápalu je nedostatek lidí. Veřejného života zúčastňují se stále jedni a titíž lidé, kteří výměnou funkcí mohli by absolverovat schůzi všech místních spolků za jeden večer.

Ustavují se stále nové a nové ochotnické spolky a kroužky, aniž by své utvoření hlásily Zemskému národnímu výboru v Praze prostřednictvím okresní správní komise v Liberci a předložily při tom vzorné stanovy ÚMDOČ, jak je dosud platným shromažďovacím zákonem stanoveno. Utvoření těchto spolků není ani hlášeno okresní radě osvětové ani Šamánkovu okrsku ÚMDOČ v Liberci. Takové ochotnické spolky pokud se týče neplnění povinností k dohlédacím úřadům vlastně podle práva neexistují a nemohou volit statutární orgány spolkové. Činnost některých takových bezprizorních spolků podle toho vypadá: Otravují obecenstvo bezduchými skvály z doby potupné okupace, kýčí, plitkými operetkami a ani na ty svými výkony nestačí. To vše je na úkor dobrého jména ÚMDOČ a protikladem veškerých kulturních snah v našem pohraničí. Nemůžeme, než souhlasit proto s postupem našich úřadů proti divadelní činnosti takového druhu a naopak jest naší povinností, zejména pak okrsků, aby byly nápomocny naší demokratické veřejné správě nad zachováváním zákonů a nařízení, jakož i pomáhati okresním radám osvětovým na pozvednutí lidové kultury.

Ochotnicko-divadelní činnost trpí také trřštěním a to je stará bolest. Divadlo zase provozuje kde kdo bez ohledu na to, je-li k tomu stanovami oprávněn či nikoliv, je-li k tomu povolán a schopen. Dochází-li dnes k spontánnímu a manifestačnímu sjednocování tělesné výchovy, žádáme i my ochotníci, kteří svoji činnost zaměřujeme výlučně k divadlu, aby i ochotnické divadelnictví bylo sjednocováno a provozováno jen těmi, kdož nejen jsou k tomu oprávnění, ale kdož je provozují.

Nutno však zdůraznit zvláště potěšitelný zjev: Dochází k spolupráci profesionálních divadelníků s ochotníky a to i zde na českém severu. Reditel činohry ZOD v Liberci, režisér Novotný ocenil snahy ochotníků a bude je škollit. Ochotníci s nadšením uvítali toto rozhodnutí známého a oblíbeného umělce. Ke školení jistě dojde co nejdříve, jakmile budou ukončeny organizační práce Šamánkova okrsku v Liberci. Liberečtí ochotníci hostovali nedávno na scéně zemského oblastního divadla s „Našími furianty“, takže i z toho je patrna vzájemnost mezi profesionály i ochotníky.

Za takových kladů naší ochotníci v pohraničí nezklamou, vytrvají a znovu budou na pomezí razit dobré jméno českého divadla.

živě člověka, jehož národní i mravní odolnost byla často podrobena těžkým zkouškám, byť i většinou marně. Domnívám se proto, že pro naše pohraničí by měl být sestaven zvláštní repertoír, ba dokonce by bylo k velké cti našim předním dramatikům, kdyby jednou odhodili prestyžní skrupule a napsali každý aspoň jednu hru, jež by hověla možnostem i nejdrobnějších ochotnických souborů a jež by také přihlížela ke zvláštním poměrům v pohraničí, při čemž by se ovšem jen v pohraničí hrát nemusila. A zde bych rád připomněl, že by bylo vůbec krásné, kdyby aspoň někteří naši významní dramatikové, kteří se přece jistě také spontánně přihlásili k budovatelské práci pro republiku, napsali vůbec pár her pro ochotníky, t. j. her nikoli bez vysoké umělecké úrovně, avšak přihlížejících k omezeným reprodučním i scénickým možnostem nejmenších souborů; neboť jen tímto způsobem bude možno zahájit boj s brakem na ochotnických scénách, dáme-li ochotnictvu nový a vyhovující hodnotný repertoír, protože s hrami starších našich autorů nelze přece vystačit do nekonečna. Zákazy špatných her budou vždy obcházeny a sotva povedou k cíli, nebudou-li ochotnictvu dány hry, jež by brak pomáhaly vytlačit.

Ochotnické divadlo v pohraničí má ovšem i úkoly jiné, než právě naznačené. Má působit k tomu, aby stmelovalo myslí všech, kdož z nejrůznějších míst naší vlasti přišli osídlit pomezí kraje našeho státu a jež ochotnické divadlo může společensky i názorově svést dohromady a to buď vhodným repertoírem, nebo zase společnou a radostnou prací ve spolcích. Všichni ochotníci pracovníci v pohraničí pak budou mít velkou odpovědnost, aby vzdělali pečlivě a uvědoměle půdu, na které velmi často bude budováno od základů. Nelze proto také připustit, aby na této často ještě panenské půdě, t. j. v místech brakem netknutých, protože české divadlo se zde bude hrát často i po prvé, aby se zde zaváděly věci špatné. Neboť zde možno začít hned s dobrou prací — a bude úkolem všech, kdož zde mohou v tomto směru zapůsobit, aby na to pamatovali.

Úkolů, které čekají zejména naše ochotníky v pohraničí, je víc. Ale v souhrnu lze o nich říci, že musí být výzvou ke všem odpovědným činitelům, aby sledovali, jak se zde pracuje a aby také ochotníky v pohraničí podpořili jak hmotně, tak i morálně (zde na př. zájmem tisku atd.), aby i v tomto směru bylo pohraničí opravdu naše i d u c h o v n ě; ochotníci jsou totiž obyečné předbojovníky dalších kulturních výbojů, připravující jim půdu — a proto nelze zejména úkoly ochotnictva v pohraničí opomíjet, tím méně podceňovat!

Moravská divadla profesionální a jejich repertoír v I. čtvrtletí roku 1946.

Antonín Skála

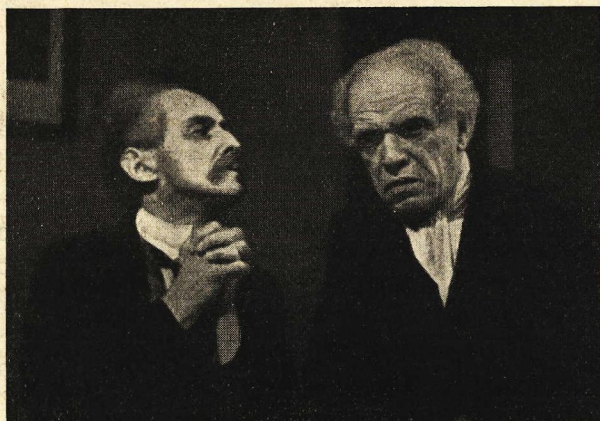
Zahledíme-li se trochu do programu stálých divadel moravských v Brně, Olomouci, Moravské Ostravě a čtyř scén krajových: Horácké, Beskydské, Slovácké a Hanáckého divadla, pozorujeme na první pohled repertoírovou nejistotu a programovou nejednotnost, která je příznačná letošní přechodné sezóně divadelní. Jeví se tu nejen stále hledání, ale také malé ujasnění, jak by se divadla měla o potřebný repertoír

účelně podělit, aby se navzájem ve své výchovné činnosti doplňovala.

Vývojem práce dospějeme jistě k tomu, aby jednotlivé scény vytvořily svůj vlastní sloh repertoírový a regionální scény uplatní také svůj rázovitý program divadelní, který by odpovídal krajovému zaměření celé oblasti divadelní. Jsou oprávněné výtky, že nemáme dramatiků speciálně moravských, ale naše krajové scény vypisováním

soutěže se postarají, aby dramatikové moravští napsali moravským divadlům působivé hry, které by naše rázovité poměry také umělecky uváděly na jeviště.

Národní divadlo v Brně a to Mahenova činohra přenesla z podzimní sezony ještě do zimních měsíců Dykova „Krysaře“, kterého jako dvoudílnou lyrickou kouzelnou pohádku hru zdramatisoval a zhudebnil E. F.

**Z prvního
představení
nového okrsku
Bož. Němcové
v Jaroměři:
Fr. Ad. Šubert
„ŽNĚ“.**

Postavy:
Lebduška -
otec (předst. J.
Spurný) a syn.

Burian. — „Zlodějská komedie“ Josefa Tomana nebyla zdařilým divadelním přínosem, i když jejímu nastudování a herecké produkci byla věnována všemožná péče. — Mahenova „Ulička odvahy“ byla už třetí hrou téhož autora, kterou plným právem věnila Mahenova činohra do svého repertoaru. — Z přeložených dramát nastudovala Mahenova činohra v Brně Shakespearovu komedii „Zkrocení zlé ženy“ a to v překladu E. A. Saudka. Podstatně scénické zhuštění této komedie dosáhlo, že režie mohla dováděním prvkům uvolnit všechny prostředky a možnosti reprodukce, což bylo někdy až na újmu srozumitelnosti textové a dějové; u klasiků není však možno zapomínat nikdy na básnické prvky hry samé. — Nové nastudování Sardouovy vesel. „M a d a m e Sans - G è n e“ v překladu Ant. Bernáška bylo vlastně srdečnou oslavou scény i četného obecenstva 30ti let herecké činnosti Jarmily Urbánkové, která znovu ukázala, že je to tvořivá umělkyně působivého životního formátu; za třicet let své sympatické práce na brněnských scénách vytvořila na čtyři sta rolí široké a účinné rozsahu. — Maupassantova dvojakt. hra „Kulička“ byla v Brně provedena ve francouzské dramatisaci Oskara Météniera, kterou přeložil a upravil Dr. Ot. Nováček. Komedie se odehrává v lednu 1871 v Normandii za německé okupace. Srovnáme-li její provedení pražské (podle švýcarské úpravy Hochwalderovy) a brněnské, musíme dát přednost zdivadelnění, které si zvolila Malá scéna divadla 5. května v Praze.

Svobodné divadlo v Brně nastudovalo v zimních měsících z původní dramatické tvorby za režie Olgy Waltrové Fr. Langerovu 14obraz. hru „Periferie“. Byl to nejodvážnější pokus této brněnské městské činohry, který se v celku dobře zdařil. — Méně šťastnou byla už scénická adaptace „Vyhraná nevěsta“ podle loutkové hry Matěje Kopeckého; hru zachraňovali rychtář a čeledín. — Dykova revoluční hra o dvou dějstvích „Figaro“, ústřední to část trilogie, jejímž prologem a epilogem jsou šlechtické aktovky „Ranní ropucha“ a „Poražení“, byla skutečnou uměleckou událostí brněnskou. — Dalším pozoruhodným dramatickým objevem této městské činohry bylo nastudování hry dánského dramatika Martina Andersena Nexö „Lidé na Dangaardu“, kde ústř.

roli vdovy - statkářky s nevšedním zdarem vytvořila Marie Waltrová. — O'Neillova hra „Všechny boží děti mají křídla“ byl cenný přínos zvláště dramaturgický pro moravské divadelnictví, zatím co nastudování Molièrovy komedie „Zdravý nemocný“ (v úpravě a režii Rud. Waltra) bylo už pátou hrou v jedné sezoně tohoto klasika v Brně, což bylo dodatkem skoro nadměrným.

Městské divadlo v Olomouci v zimní sezoně nastudovalo satirickou komedii o dvou dělech „Mír“, kterou z aristofanovských motivů přepsali Karel Daněk a Rud. Kulhánek jako režisér hry. — V režii J. Lebla byla připravena anglická komedie Priestleyova „Příšlik městu“. — Z klasického repertoaru vybral režisér Rud. Kulhánek Molièrovu komedii „Tartuffe“. — Z ruské tvorby vybralo divadlo na paměť 200. výročí narození D. J. Fonvizina jeho veselohru „Mazánek“ v překladu B. Ilka. Pro děti zahrálo olomoucké divadlo báčorku V. Baldessari-Plumlovské „Svatoň a Milena“ a pohádk. hru Franka Werniga „Myši princezna“ v dramaturgické úpravě a za režie R. Kulhánka; obě hry byly provedeny v akci „Herci hrají dětem“.

Zemské divadlo v Moravské Ostravě z původních prací připravilo hru ze života slezského lidu „Staršíček Holuša“ od Frant. Sokola-Tůmy k 20. výročí jeho úmrtí, dále dramatické triptychon kutnohorské „Pana Dačického trest a kšaft“ od Rud. Waltera. Z přeložených prací byla nastudována Shawova hra pro puritány „Obrácení kapitána Brassbouda“ v překladu K. Muška a Vlad. Procházky a ruská novinka „Letadlo má zpoždění 24 hodin“, trojakt. vesel. Natana Rybaka a Igora Savčenko za režie a v překladu Otty Haase.

Horácké divadlo dnes má přechodně své pracoviště v Jihlavě, která v příští sezoně bude vystřídána Znojmem a Třebíčí, kde Družstvo měst Horáckého divadla má své sídlo. V zimním období z původních dramatických prací nastudovalo Horácké divadlo Langrovo drama „Periferie“; další české hry se teprve programově připravují. — Z přeložených komedií hraje se Pugetův „Šťastný věk“, Arbuzevova „Daleká cesta“, Molièrův „Oklamáný paroháč“ (Sganarelle) v překladu Ot. Fischera, který

byl doplněn starofrancouzskou komedií „Mistr Petr Pleticha“ (v překladu N. Havla). — Na oslavu 35leté činnosti Marie Liškové nastudoval režisér J. Střežek polskou komedii G. Zapolské „Morálka paní Dulské“. Premiera ve Znojmě a její reprisy v Jihlavě, ale zvláště v Třebíči byly slavnostní příležitostí, kde divadelní obecenstvo projevilo své upřímné sympatie zdatné a oblíbené herečce, která letos dokončuje svou šestou sezonu na scénách Horáckého divadla.

Beskydské divadlo v zimním období nastudovalo tyto hry: K. Simonova „Ruští lidé“ E. O'Neillova „Anna Christie“, Cl. A. Pugeta „Šťastný věk“, W. Shakespeara „Mnohopovykupronic“ (v překladu M. Štěpánka nastudoval pohost. A. Podhorský, režisér Národního divadla v Praze), A. V. Suchovo-Kobylinova „Svatba Krečinského“ (za režie a v dekoracích A. Podhorského). Původní tvorba dramatická tentokrát z repertoaru Beskydského divadla vypadla, protože ostatní pracovní úkoly byly naléhavější. Divadelní programy BD, které jsou uváděny jako Meziaktí sezony 1945—46, jsou pozoruhodné svojí obsahovou náplní a také celkovou grafickou úpravou. Najdeme tu vedle obvyklých režisérských poznámek rozborů dramatu, často i z odborného tisku vytěžené, které dovedou opravdu věcně přiblížovatí autora i jeho hru potřebnému vnímání širších vrstev návštěvníků této regionální scény.

Slovácké divadlo vzniklo v červenci 1945 (nikoliv, jak bylo v 1. čísle našeho časopisu v posledním odstavci článku: „Co zahrála v r. 1945“ na str. 12 uvedeno omylem: „Horácké divadlo“) a nastudovalo kromě dříve uvedených her také sociální drama Tylova „Kutnohorští havíři“, dále hru Čestmíra Jeřábka „Nové vlajky“ a z původních věcí ještě Šamberkovo „Jedenácté přikázání“. Z přeložených her hraje na svých zájezdech Kiršonovu komedii mladých „Zázračný kov“. Kromě toho bylo uvedeno literární pásmo spis. Rajmunda Habřiny „Vězeň za dráty“ se scénickou hudbou Halmovou. Dále je v repertoaru Slováckého divadla Shawův „Pygmalion“ a Langrův „Grandhotel Nevada“.

Hanácké divadlo v zimních měsících z původní tvorby připravilo Fr. X. Svobodu komedii „Poslední muž“, O. Scheinpflugové „Okénko“ a Čapkovu hru „Matka“. Z přeložených her byla nastudována anglická hra J. B. Priestleye „Příšlik městu“ a devitiobr. drama Konstantina Simonova „Ruští lidé“. Opěrnými body Hanáckého divadla jsou dnes města Přerov a Kroměříž, kde působí dva samostatné činoherní soubory, které svými zájezdy do ostatních měst a na venkov se navzájem doplňují.

Repertoárové upozornění. Divad. hry dramatika Franka Tetauera mohou být od 31. května 1946 opět zařazovány do repertoaru našich jednot, ježto Syndikát českých spisovatelů uznal nové důkazy, jež obviněný nabídl a provedeny, svědčí v jeho prospěch natolik, že odůvodňují tuto nižší výměru trestu.

Přes to, že film je zvláště pro svou rozšířenost dnes již všeobecně pokládán za neodlučitelnou součást lidové výchovy, zdá se, že jeho poměr k divadlu není dosud řádně vyřešen. Jako větší části naší veřejnosti nejsou dosud úplně jasné úkoly rozhlasového dramatu v poměru k dramatu jevištnímu. Podobné nejasnosti a tápání v názorech nejsou ostatně žádnou novinkou, neboť se s nimi setkáváme vždy, kdykoliv se zásluhou lidské vynalézavosti a rychle se rozvíjející techniky objeví něco nového, co musí nejdříve naléztí svůj poměr k věcem a myšlenkám, které zde již byly. Samozřejmě, že takové hledání vzájemného poměru dvou různě starých věcí nebo myšlenek se téměř nikdy neobejde alespoň bez rozvíření hladiny zájmu zúčastněné části lidské společnosti. A tím spíše se tato hladina rozvíří, jde-li o věc či myšlenku, která se svým významem stala důležitým sloupem vývoje lidstva a významným pramenem jeho síly.

Ještě dnes jsou v dobré paměti boje, které byly sváděny kolem otázky, zda gramofonem reprodukováná hudba může nahradit přímý poslech v koncertní síni. Když se konečně zdálo, že se podařilo naléztí nejlepší řešení, přišel rozhlas a s ním nové rozpory, které ještě podnes nejsou s konečnou platností rozřešeny.

Podobný vývoj prodělával u nás a všude jinde poměr divadla a filmu. Po překonání počátečních — většinou technických — potíží, jimiž se film jako každá novinka musil probojovávat, zdál se vývoj nasvědčovat, že se filmu podaří zcela opanovat pole, na němž až dosud namáhavě vyorávalo svou brázdu poctivé úsilí divadelních pracovníků, ať profesionálních, nebo ochotnických.

S technického hlediska měl film proti divadlu řadu výhod, jež se také jak náleží uplatnily v zápase — můžeme-li to tak nazvat — o přízeň široké veřejnosti návštěvnícké. Byla to především poměrná dokonalost reprodukce, závislá zpravidla pouze na dobrém technickém vybavení biografů a zvýšená posléze ještě vynálezem zvukového filmu. Proti tomuto soupeři mělo divadlo s počátku velmi obtížné postavení. Nový vynález přinášel rychle za sebou tolik překvapení a odhaloval nebo alespoň naznačoval tolik nových, v divadelním světě dosud nepoznaných, nepoužitých a také nepoužitelných možností, že divadlo ve své staré formě proti němu bylo takřka ubohou a všední Popelkou.

Po krátké době se však poznalo, že film přes

všechny své výhody a přednosti, jimiž byl před divadlem favorisován, nemůže při nejlepší vůli nahradit to, co poskytovalo pravý požitek vnímajícímu a po čistém, bezprostředním a ničím nezkaleném umění toužícímu diváku. Poznali to nejen diváci, ale i sami divadelní herci, z jejichž řad se rekrutovali a dosud rekrutují hlavní představitelé filmových rolí. Z celé řady zvěstí a rozhovorů s těmito umělci vychází zcela jasně najevo, že postup při vytvoření filmové role jest jen zcela málo podoben vytvoření role divadelní, což jest ostatně také pochopitelné vzhledem k odlišnému charakteru reprodukční techniky. Filmová role není ve své podstatě takovým logicky odůvodněným uměleckým celkem, jako role divadelní, nýbrž se skládá z často velkého množství do dějového rámce sice zapadajících, avšak většinou samostatně a někdy i s větším časovým odstupem tvořených výstupů, při jejichž natáčení má filmový herec sotva tolik času a příležitosti, aby mohl svou roli prožítí takovým způsobem a dát jí tolik ze své umělecké individuality, jako jeho kolega na prknech jeviště.

Zda je práce ve filmových atelierech našim divadelním umělcům na prospěch, nedá se dosud s určitostí posoudit, ale i kdyby tomu tak nebylo, nemohli bychom na tom zatím asi stejně nic změnit, poněvadž bychom si asi stěží mohli dovolit přepych mítí dostatek na divadle nezávislých filmových herců a naopak. Ojedinelé tu a tam se vyskytnuvší výjimky nelze prozatím pokládati za příznaky blížícího se obratu nebo zlepšení.

Jedna věc se zdá dnes již býti jistou: že není pro budoucnost třeba mítí obavy ze vzájemné nezdravé soutěže těchto dvou vedle knihy a časopisu nejrozšířenějších, nejoblíbenějších a také nejúčinnějších složek lidové výchovy, naopak se mohou — a doufejme že také budou — navzájem vhodně doplňovat a podporovat. Doby, kdy úspěch jedné z těchto složek sváděl druhou z nich k okamžitému napodobení (nebo lépe řečeno opičení), jsou, doufejme, již dávno za námi, neboť všechny tyto pokusy se nejen neosvědčily, ale po umělecké stránce ve většině případů přímo ztroskotaly. Máme ostatně ještě v dobré paměti celou řadu různých pokusů o zfilmování úspěšných divadelních her i o jevištní provedení populárních filmů, takže si můžeme docela dobře utvořit správný úsudek o těchto snahách, vedených jen zájmy kasovními.

Doufejme proto, že v nejbližší době pochopí pravé poslání divadla i filmu a jejich vzájemný poměr i ti, kteří se tak až dosud z nejrůznějších příčin zdráhali učiniti a že po tomto úplném vy-

jasnění názorů snad konečně dojde ke vzájemné úzké spolupráci obou „táborů“ na nové základně, ke spolupráci, jejímž cílem je dobré divadlo a dobrý film.

Situace ochotnického divadla pro mládež.

Anděla Bočková (Dokoleč.)

Divadlo mladých pionýrů vytкло si těžký a odvážný úkol politické a občanské výchovy naší mládeže. Je přesvědčeno v čele s průbojným režisérem a nadaným spisovatelem dram. literatury, ředitelem Václavem Vaňátkem, že divadlo jako tribuna širokého shromáždění naší mládeže má jí poskytnout živý kontakt s děním a pulsováním našeho života. Premierou z revolučních dnů a obrazem živé účasti naší mládeže na odboji „Malým partyzánem“ odvážně dokázal, že realita skutečného života je závažným elementem v divadelním spodobení a názornou školou občanské a politické ukázněnosti.

Divadlo mladých diváků v čele s rozhlasovým rež. Miloslavem Dismanem založilo svůj umělecký program na živé tradici široce založeného pokusnictví a spolupracuje úzce s pedagogickou praxí a pedopsychologickou citlivostí. Začátky kotví v práci učitele s žactvem na školách, později v rozhlasu a konečně i na prknech divadla. Vedení pečlivě hromadí vědecký, výzkumný materiál, ze kterého vyvozuje závažné závěry v otázce dítěte a umění.

Ale ani ochotnické divadlo pro mládež nestojí opodál Jeho zastupce je zván do divadelních komisí při Svazu české mládeže. Nutno říci, že účastníci těchto komisí věděli o ochotnickém divadle pro mládež velmi málo a často musil být odrážen ostrý výpad proti jeho činnosti. Podařilo se však přesvědčit o dobré vůli a poctivé snaze dělat divadlo pro mládež odpovědně. Poukázáno na jeho nepostradatelnost v krajích, které neobsáhne svou činností divadlo profesionální a kde je mládeži jediným zdrojem zábavy a poučení. Zvláště v pohraničí, kde je citelný nedostatek dětské knihy a jiných výchovných prostředků, je možno divadlem pro mládež účinně tmelit různorodé zájmy dětí z různých končin republiky.

Dnes uznává ministerstvo školství a osvěty a zemská osvětová služba oprávněnost ochotnického divadla pro mládež v plné míře a jeho zástupcům je vyhrazeno místo v dramaturgické komisi při ministerstvu školství, v divadelní sekci pro mládež Masarykova lidovému ústavu a ve státním výzkumném ústavě pedagogickém.

Kromě discipliny „Divadlo pro mládež“, která byla zařazena též do jubilejní školy v Hronově, vypracovala ÚMDOČ repertoárovou příručku her pro mládež, která byla přijata ministerstvem školství a osvěty za podklad k dalšímu podrobnému zpracování.

Pražský okrsek vede v evidenci všechny spolky v Praze, které hrají představení pro mládež a které každé představení hlásí referentu divadla pro mládež. Bez schválení okrsku nesmí žádný spolek hrát hru pro mládež, takže po stránce dramaturgického výběru je dobrá úroveň pražského ochotnického divadla zajištěna.

Referent divadla pro mládež navštěvuje zkoušky i představení, podává rozbor her a v divadelní komisi radí, vysvětluje a všemi prostředky se stará o zvýšení reprodukční úrovně. V „Českém lidovém divadle“ je zavedena rubrika dotazů, kde jsou prakticky řešeny veškeré otázky výběru, režie a výpravy. Pomýšlí se i na konání pravidelných soutěží dětských představení, pro které je sestaven zvláštní soutěžní řád.

Za Jaroslavem Petrem.

Jakub Rydvan

Rozloučili jsme se s ním v pražském krematoriu. Ne za ty, s nimiž ho kdysi pojilo životní povolání středoškolského profesora, inspektora obchodních škol a posléz vládního rady ministerstva školství a osvěty, ale za ty přemohlé, jimž bylo divadlo největší láskou.

I jeho svedlo záhy neodolatelné kouzlo pomalovaného plátna, i u něho se aspoň do jisté míry uplatnil trpký výrok Jos. Kaj. Tyla o „hadu z ráje“: Už od mládí činně působil ve studentských hereckých sdruženích a řídící pamětníci podnes vzpomínají tehdejšího vyvrcholení pražského student. slavnosti Majales, kterým bylo představení Tylova „Jana Husa“ na scéně Národního divadla, v němž za režie Šmahovy úspěšně vytvořil roli českého pána z Chlumu.

Než vedle této činnosti mohl už hned tehdy využít nevšedních schopností stylistických a zkušeností, které však téprve po svém návratu z mimopražského působiště v Plzni uplatnil v nejlépejší rozsahu. Ovšem ani tam nelenil, naopak rozšířil a upoutal svůj bystrý a znalý zřetel a um jiným ještě směrem na blízký obor tehdy slibně se vyvíjející formy kinematografické.

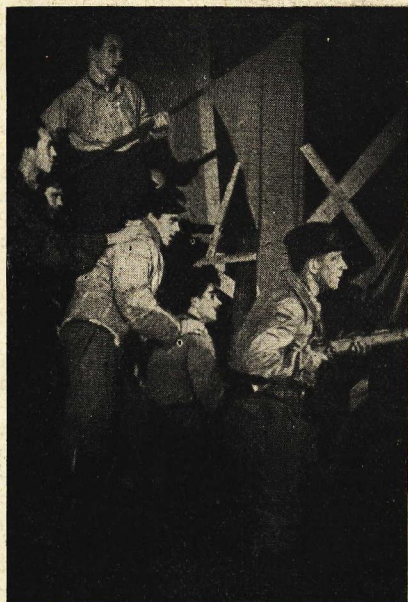
Zde v Praze byl to zejména náš ochotnický divadelní tisk, časopis ÚMDOČ „Československé“ a „České divadlo“, jehož linii oddaně pomáhal usměrňovat jak po vnitřní stránce ideové a obsahové, tak i vnějškové vzbavy a do jehož služeb se platně zařadil všemi svými nejlepšími možnostmi a schopnostmi, ukládaje v jeho stránky všechno bohatství svých myšlenek a názorů. Nečekal uznání, zůstává skromně téměř zcela utajen za nejrůznějšími šiframi, jimiž označoval břítky psané úvodníky i valnou většinu premierových posudků a divadelních komentářů.

A byly to i veškeré ostatní naše ochotnické kulturní počiny a podniky, ať druhy sesterská Matice divadelní, poboční útvar ÚMDOČ, již věnoval mnoho platného úsilí spolkovým jednáním (a později i předsednictvím), nebo někdejší Mezinárodní výbor pro lidové divadnictví, světová instituce, jež se nyní nově vytváří a na jejímž tehdejší slibném vývoji měl jako generální sekretář nepopíratelně významný podíl.

Ani ÚMDOČ nemůže zvláště letos — opět jubilejci — nevzpomenout výdatného pracovního záahu, kterým před desíti lety při oslavách jeho půlstoletí trvání Jarosl. Petr pomáhal ozřejmiti význam v duchovním životě národa uspořádáním bohaté a obsažné výstavy jejich snah a dosažených výsledků. A nebyť mu s dostatek věděna.

I když ideové rozpory odvedly ho před časem z její blízkosti a nedoželeň z našeho redakčního středu, její vědek se zmenšil a naše přátelství — přes zdání opaku — nebylo nikterak a ničím oteřeno. V duši dojatí a s žalem chvějícím

se srdcem jsme stáli před jeho rakví, abychom dali své poslední s Bohem někdy literárnímu a redakčnímu svému spoludruh, z hloubi nitra mu poděkovali a slibili, že nezapomeneme . . .

Z pražského Divadla mladých pionýrů:
Závěrečná barikádová scéna
V. Vanátkovy hry
„Malý partyzán“.

V prvních dnech naší samostatnosti nebyla posice ochotnického divadla pro mládež příliš pevná. Poukazovalo se na nízkou úroveň, nedostatečný zájem a dohled vyšších složek a na výlučné sledování peněžitého prospěchu. Podařilo-li se uhájit jeho právo na existenci, zavazuje to k úpornému boji proti divadelnímu braku, který podlamuje důvěru ve vážnost ochotnické práce pro mládež a kazí těžce dobyté posice. Není přece třeba, aby byl nakonec nutný zákaz veřejných úřadů, máme-li své okrsky, které pečují o kulturní úroveň ochotnické práce. Nač vyřazovat představení pro mládež z této kulturní ochotnické práce jako něco méně důležitého a podřadného?

Zapojte divadlo pro mládež do dramaturgického plánu okrsků i spolků, bděte nad každou hrou pro mládež, vysílejte na ně právě tak kritiky, jako na večerní představení, a snažte se v denních listech ocenit dobrou práci divadla pro mládež! Získejte pracovníky pro okrskové studio dětské scény, která se bude řídit repertoírem i reprodukčně zásadami ÚMDOČ a konejte s touto vzornou scénou zájezdy do okolí!

Získejte i odborné pedagogické pracovníky, kteří by šetřili reakci a poznatky malých diváků, zakládali debatní kroužky, recitační a rytmické soubory, řídili korespondenci malých diváků, udržovali pořádek v hledišti a šatnách! Poznatky těchto pracovníků nám sděľujte, budou velmi cenným přínosem pro další postup ochotnického divadla pro mládež. Shromážďujte fotografie scén, osob z dětských her, vývěsky představení, dopisy dětí, kritiky představení, abychom na ochotnické výstavě měli zvláštní oddělení ochotnického divadla pro mládež, kde by vaše práce byla veřejně zhodnocena!

Podaří-li se nám všechny tyto plány uskutečnit, vybudujeme vzorné ochotnické divadelnictví pro mládež, které souběžně se scénami profesionálními poskytne našim dětem hodnotnou zábavu a poučení.

1846

Jan Vondráček (Pokračování.)

Blatná.

V neděli 22. března 1846 provedli „spanilomyslní“ ochotníci v Blatné záslužný čin, vlastně první krok k velikému dílu. Ve svých schůzkách uvažovali o tom, že v městě i okolních městech (Bělčicích, Kasejovicích, Sedlci, Miroticích) jest mnoho rodin, které jen jednu světnici mají a někdy 8—10 osob i více hlav čítají. Rozstůně-li se někdo z nich, jak obtížno jest ostatním s tímto nemocným v jedné světnici bydlet, zvláště jestliže choroba je zlá a nakažlivá. Proto usoudili, že by si bylo přáti, aby pro tato místa zřízena byla všeobecná nemocnice, kdež by nemocní, zvláště chudí, pohodlí a potřebného ošetření došli. Důležitost a potřebnost tohoto plánu našich ochotníků uznalo všechno občanstvo v Blatné, ale k jeho provedení nedostávalo se dosti hmotných prostředků. Město Blatná se ještě po velikém ohni nezotavilo, aby samo z městských důchodů nemocnici takovou zřídit mohlo. Proto se ochotníci rozhodli provozováním divadelních her potřebnou jistinu v této záležitosti vydobýti.

A tak došlo ve zmíněnou neděli (22. III. 1846) k prvnímu představení, k němuž blatenská vrch-

nost Hildebrandská propůjčila „milostivě“ zámecké divadlo a dala své vrchnostenské povolení.

Provedeny byly dvě hry: 3akt. činohra „Malíř“ od Scribea — překl. J. N. Štěpánka a veseloherní aktovka „Všichni se hašteří“, kterou podle Huttova žertu „Das war ich“ přepracoval rovněž Štěpánek. Obě hry byly téměř novinkami, neboť první z nich měla premiéru v Praze ve Stavovském divadle 6. prosince 1840 a druhá tamže 30. ledna 1842. Řízení celého divadla ujal se Karel Hildgartner, který nejen hry vybral, nastudoval a režíroval, ale i sám hrál v obou kusech. Věrnou pomocnicí při tom byla mu jeho manželka, jež v druhé hře hrála tetičku. Nebude nemístné, jestliže uvedeme i jména ostatních účinkujících ochotníků. Byli to pp. Šaršok, Zíka a Vincenc Sádlo a slečny Terezie Fišhandlová, Kateřina Baumruková a Kristina Janská.

Podle současných zpráv všichni účinkující tak zdařile sobě na jevišti počínali, že předčili všechny kočující společnosti herecké (ovšem německé, neboť českých nebylo), co jich kdy v Blatné hrálo. O panu Hildgartnerovi, jeho manželce a slečně Fišhandlové se dokonce říkalo, že hráli

tak mistrně, že by se ani pražské divadlo nemusilo za ně stydět. Jediná výtka, kterou současný referent Augustin Záborský divadlu učinil, týkala se kostymů pana Sádla a Zíky. Měli prý šetřiti slušnějšího oděvu.

Morální úspěch divadla byl dokonalý a také hmotný výtěžek, pro nějž se vlastně hrálo, byl slušný. Místní pan děkan vybral 29 zlatých stříbra přes to, že návštěva byla výjimečně dosti skrovná.

Nová Cerekev.

Městys Nová Cerekev, ležící na Českomoravské vysočině mezi Pacovem a Pelhřimovem, přihlásil se k veřejné vlastenecké a spolu dobročinné činnosti v neděli 12. dubna 1846. Tamní ochotníci uspořádali hudební a deklamatorní besedu ve prospěch místní školní knihovny, která byla nedávno založena přičiněním kaplana Antonína Luga. Nejprve deklamovaly školní dívky několik deklamovánek humoristy-básníka F. Jaromíra Rubeše, rodáka ze sousedního Čížkova a získaly všeobecnou pochvalu četného obcenstva domácího i přesporního, které z celého okolí za tou příčinou do Cerekve přišlo.

Po deklamacích následoval hudební pořad. Sbor místních hudebníků provozoval několik ouvertur řízením učitele Františka Mareše, muže nejenom v hudebním, ale i v literárním umění zdatného a o vychování mládeže velmi zasloužilého.

Netřeba zvlášť podotýkati, že vše bylo podle tehdejších zpráv provedeno zdařile a všichni návštěvníci se těšili, že oba vlastimilové, kaplan Luger a učitel Mareš ve svém blahočinném působení neochabnou. Zároveň naplnění byli hrdostí, že nepatrný městys provedl tak dokonalé dílo, že by mohlo sloužiti mnohemu městu za vzor.

Čáslav.

Čáslavští ochotníci byli v letech čtyřicátých všude dobře známí. Již r. 1841 ustavil se tam spolek ochotnický, v jehož čele stál Vojtěch rytíř z Widmannů. Postavili si slušné jeviště v sále hostince „U králeviče“ a rok co rok hráli. Pamětihodné bylo zvláště představení Tylovy činohry „Paní Marjánka, matka pluku“ ve středu 3. prosince 1845, v níž pohostinsky vystoupil sám Tyl se svou chotí a přítelem Kaškou. Byla to vůbec novinka pro venkov, protože teprve toho roku (1845) v březnu měla „Paní Marjánka“ svou premiéru v divadle Stögrově v Růžové ulici v Praze. Milí hosté z Prahy hráli s ochotníky ještě 9. prosince a podnítili je k další divadelní činnosti a vlastenecké, buditelské práci, takže Čáslav tehdy přilnula vši láskou k vlasti a k české národnosti. Divadlo ochotnické pak na tento život působilo nejmocněji. Založena byla česká školní knihovna, Vášovo knihkupectví opatrovalo milovníkům národního vzdělání české knihy a časopisy, v přátelských schůzkách vzájemně se hovořilo o národních věcech, na štítech hostinců a domech řemeslníků množily se české nápisy a právem mohl napsati r. 1846 tehdejší dopisovatel „Květů“ A. L. Janata, že probuzený duch národní v Čáslavi svědčí o tom, že my Čechové po-

Z Pražského divadla pro mládež
v žižkovské Akropolis (ředit. **Mila Mellanová**).
Výjev z ruské hry **M. Pinčevského „Čapí mládě“**:
slepice (Mil. Matějková) — kohout (Mil. Šipová).

sud žijeme a že jsme z českého království ještě nezmizeli.

Dašice.

Divadelní ochotníci v Dašicích u Pardubic zahájili rok 1846 divadelním představením, jež uspořádali ve čtvrtek 1. ledna. Opakovali známou 3akt. veselohru J. N. Štěpánka „Čech a Němec“, kterou předvedli již v neděli 21. prosince minulého roku. Večer zpestřen byl deklamací. A hned nato na Tři krále (v úterý 6. ledna) dávali starou Kunovu 5akt. činohru „Loupežníci na Chlumu“, zčeštěnou J. N. Štěpánkem a ihned zase v neděli 11. ledna překvapili obcenstvo 3akt. vesel. „Strejček Hurli-vurli aneb Co láska uchvátí, nerada vrátí“, kterou podle A. Wolfa upravil J. N. Štěpánek.

Byl to skutečný ochotnický rekord, během 11 dní uspořádati tři divadelní představení. Třebaže výběr nebyl právě nejlepší (všechny hry byly ze staršího vydání), obcenstvo bylo spokojeno jak obsahem, tak i provedením her. Pak si popřáli dašičtí horlivci trochu klidu, ale již v neděli 1. března hráli Kotzebuovu frašku o 5 jedn. „Pan o š o v a š e l m o v s t v í“, přelož. J. N. Štěpánkem, a potom sypali divadelní představení přímo neuvěřitelnou rychlostí. Za březen 1846 předvedli

ještě pět představení, čili za jeden měsíc hráli šestkrát a pokaždé jiný kus, což je pro venkovské ochotníky výkon závratný. V pondělí 9. března dávali Štěpánkovu frašku „Kéž bych se byl neoženil“, v neděli 15. Klicperovu frašku „Divotvorný klobouk“, na sv. Josefa 19. března Klicperovu vesel. „Dobré jitro“, na Mariánský svátek 25. března Klicperovu frašku „Žižkův meč“ a ke konci měsíce, 30. března frašku „Zmatek nad zmatek“ od Kotzebua v překl. J. Chmely. Poněvadž některé hry byly jednoaktovky, program večera býval doplnován deklamacemi.

Také v dubnu hráli dašičtí ochotníci vytrvale a

neunavně divadlo. V neděli 5. dubna předvedli masopustní frašku „Dům na silnici“, přelož. z němčiny V. R. Krameriem a hned za týden 13. dubna Klicperovu aktovku „Rohovín čtverrohý“.

Musíme se dnes obdivovati neunavné činnosti těchto venkovských divadelních nadšenců, jejichž příklad jistě vzbuzoval podobné snahy i v jiných českých městech a místech, kde bylo třeba stále ještě bojovati proti všelikým předsudkům jak co se týkalo divadla, tak českého divadla zvláště. V těchto snahách hrál určitou úlohu i zábavný, veseloherní a fraškovitý program, jaký volili Dašičtí.

60 let ÚMDOČ.

Další významný blahopřejný projev.

Ústřední Matici divadelního ochotnictva českého v Praze!

Zemská osvětová rada v Brně jako představitel státní osvětové péče v zemi Moravskoslezské dovoluje si Vám upřímně blahopřáti k dovršení šedesátky skutečné kulturní práce na úseku ochotnického divadelnictví a tlumočiti také výraz přání opravdového zdaru všech osvětových pracovníků moravskoslezských, jimž ochotnické divadlo bylo nejradostnější a také nejkonkrétnější formou veškeré lidové výchovné činnosti.

Přejeme Vám ze srdce, aby se naši Matici podařilo soustřediti skutečně všechny ochotníky z celé republiky a ÚMDOČ aby tak přispěla k zdravé čl. jednotě prostřednictvím ochotn. divadla a k pevnému utužení státní myšlenky ve všech zemích naší drahé republiky.

V tomto jubilejním roce Matice prosíme Vás, drazí přátelé, abyste po stránce organizační zvýšenou měrou pamatovali ještě na zemi Moravskoslezskou, kde ochotn. divadlo potřebuje trvalé podpory a součinnosti všech, aby se upevnilo doplněnou sítí ochotnických spolků a hlavně okrsků ÚMDOČ, o což se všemi okresními osvětovými radami opravdově usilujeme. Naši podporu v těchto snahách Vám slibujeme rádi.

Vašemu výchovnému a kulturnímu úsilí přejeme co nejvíce zdaru a skutečných úspěchů do dalších desítek let.

S přátelskými pozdravy za

ANTONÍN SKÁLA,

zemský osvětový inspektor a divad. referent ZRO.

R. KRÁLÍK,

zmocněnec ministerstva školství a osvěty.

V Brně 11. května 1946.

Na okraj jubilejní soutěže.

František Smažík

Úmyslně se dotýkám ožehavých problémů, které jsme byli nuceni řešit, poněvadž se vyskytly.

I.

Divadelní soutěže mají svůj původ již v šerém dávnověku, kdy zářilo helénské slunce do obrovských amfiteatrů. Již tehdy usedali v hledišti kritici, aby posoudili vnitřní hodnotu a cenu provedení uměleckého výtvaru dramatické poesie a vyslovili veřejně svůj soud, našimi slovy kritiku. A tato starověká činnost kritická podobá se téměř navlas dnešní. Po zkušenostech z dnešních soutěží mohlo by být namítnuto, že sice je soutěž v zásadě tatáž, ale naši kritici, členové soutěžních porot že se liší od svých starověkých kolegů. Přiznávám, ale změnili se velmi i posuzování a budiž hned s počátku řečeno, že nikoli k svému prospěchu.

Naše dnešní soutěže nebyly zakládány a nejsou vypisovány jen k posuzování a odsuzování, ale zvláště z důvodů

Maticí jubilejní divadelní soutěž.

Otto Minářík

V jubilejní soutěži prošlo právě třetí kolo v zemích. Do něho ze soutěže kraje postoupily vždy dva vítězové, kteří sehráli svá představení v tomto pořadí:

Ve dnech 27. a 28. dubna 1946 v městském divadle v Chrudimi soutěžily: Sdo. Tyl z Poličky Dykovým Poslem a Och. sp. Lidová scéna z Pardubic Hilbertovou Pěstí.

Dne 11. května 1946 sehrál Sdo. v Radnicích Götzovu Soupeře a dne 12. května 1946 sehrál v Tylově divadle v Plzni Sdo. z Hořovic Borovu Zuzanu Vojířovou. Dne 20. května 1946 sehrála Jdo. v Čáslavi v tamním Dusíkově divadle Mahenova Nasredina.

V městském divadle v Nymburce hrály ve dnech 30. května až 2. června 1946 Och. jed. Tyl z Prahy XI. Gogolovu Zenitbu, Scéna místního osv. sb. v Praze XI. Slův Zvon Ungeltu, Sdo. K. H. Mácha z Litoměřic Čapkovu Matku a Svobodná div. sc. z Ústí nad Labem Synkův Velký případ.

V dnech 8. a 9. června 1946 soutěžily v ochotnickém divadle v Kyšperku Tylovo divadlo z Hořic Zeyerovou hrou Ra-

Z pražského Divadla mladých diváků v Realistickém divadle na Smíchově.
(Režisér Ml. Dismán.)
Výjev ze hry M. Skořepy (popraveného za Heydrichiady)
„Vychytralý králíček“.

důz a Mahulena a Divadlo Vrchlický z Jaroměře Dykovým Poslem.

V Masarykově kulturním domě v Mělníce soutěžily ve dnech 10. a 11. června t. r. Nové divadlo z Mladé Boleslavi Čapkovou Matkou a Ochotnický div. sp. ze Semil Tylovým Janem Husem.

Soutěž v Čechách ukončily ve dnech 15. a 16. června t. r. Jdo. Rieger z Pelhřimova sehráním Hilbertova Falkenštejna a Čten. ochot. sp. J. K. Tyl z Českých Budějovic sehráním Krpatova Posledního výstupu v městském divadle v Písku.

Na Moravě soutěží v zemské soutěží čtyři soubory, které svá představení před porotou ÚMDOČ sehrály ve dnech 22. a 23. června v Městském domě v Přerově a to:

Sdo. Tyl z Přerova hrál Německův Rukopis času, Spojené divadlo Žabovřesky Šaldovo Dítě, divadlo Hanácké obce z Prostějova Čapkovu R U R a Divad. sdruž. „Fr. Sokola-Tůmy“ z Mor. Ostravy jeho Gorali

Průběh soutěže přinesl mnohé poznatky, které budou velmi užitečné pro budování celostátní soutěže, již by se zúčastnily povinně všechny v ÚMDOČ sdružené ochotnické divadelní útvary.

Jubilejní soutěž — 60 let ÚMDOČ — soustředila v zápolení malý zlomek těchto souborů, při tom to však byla dosud největší a nejrozsáhlejší soutěž, kterou kdy ÚMDOČ pořádala. Zkušenosti, z ní vyplývající, budou základními kameny, na nichž chceme budovat povinnou soutěž všech v ÚMDOČ sdružených divadelních útvarů, abychom určili podle změřené hodnoty každého tohoto útvaru pořadí jeho významu, jeho kulturní vyspělosti a umělecké úrovně, jeho prospěšnosti a potřeby pro účely ÚMDOČ: Povznesení českého lidového divadelnictví a napomáhání k rozvoji české dramatické literatury a tím všeobecného zvýšení kulturní úrovně širokých vrstev lidových.

Mimo podnětné stížnosti a upozornění došlo nás i několik přípisů, z nichž je patrné, že pisatelé si neuvědomují správný postoj jedince k celku. Myslí jen a jen na sebe, vidí jen a jen svůj spolek a jeho překážky, které mu kde kdo klade v cestu za vítězstvím. Jsou přesvědčeni, že každý se jen snaží jim a jejich spolku ublížit a jejich posudkáři jsou nejhorší. Již dávno byli proti nim zaujati a nyní svému zaujetí dali náležitý důraz. Bodovali nespravedlivě, zaujatě, neopravně, ba neuznávali ani výkonů, které obecnost, četně shromážděná, provázelo bouřlivým, dlouho trvajícím potleskem. A vůbec, něco v tom asi je, co by stálo za vyšetření...

výchovných. Vychovávalo by se, kdyby nebylo mezi námi zlé vůle, nenávisti, zášti a závisti. Mnozí ze soutěžících žádají větší spravedlnost posuzujících. Správně. Ti, kdož proti ní hřeší, dopouštějí se násilí! Ale nikdo ať nikdy nezapomene, že kritika, která je nakonec podkladem každého pořadí, je subjektivní a k objektivní pravdě se pouze přibližuje. Jen podle této blízkosti označujeme ji buď za pravdivou, nebo nespravedlivou. Bohužel, zase jen se svého subjektivního hlediska. Proto musíme se spokojit, když výsledky soutěže jsou alespoň relativně správné, t. j. když je pravdivě vyjádřen poměr jednoho k druhému.

Soutěživost má daleko vznešenější úkol v ochotnickém divadelnictví, než jaký jí tak mnozí určují a připisují. Musí vychovávat k umělecké pokorě a skromnosti. Jako je nevyhnutelně potřeba v denním životě slušnosti a vděčnosti, aby se dalo snesitelně žít, tak je třeba v uměleckém životě porozumění, skromnosti a pokory, aby se mohlo růst. Je nutno odložit s tváře masku zdánlivě trpěné krivdy. Jen tehdy je soutěž hodnotná, když je schopna dát uměleckému životu mizu, zkypřit živnou půdu a zlepšit všeobecnou úroveň. A zlepšit se dá jen při hrdinném a poctivém pohledu. Výsledky soutěže vyhláší se jen proto, aby se daly dosažené výsledky zlepšit, aby se všechny hrany zaokrouhly, aby pojem o celkové hodnotě byl jasný a spravedlivý, aby se z něho šlo dále a výše. Těm, kteří se cítí poškozeni a uraženi, není možno nic lepšího doporučit, než pokoru k umění, k ideálu, jímž všichni stejně poctivě máme sloužit. Musíme být hrdí, že sloužíme dobru a krásnu, ale správný poměr této hrdosti k pokorě nás teprve povznese nad všednost a platnost a přivede nás k podřizování se kázní a celku. Tento správný poměr jediný může ochotnictvo vyvést ze začarovaného kruhu malichernosti a omezenosti.

Proto pryč s ohledy a pryč s kamarádstvím na straně posuzujících, ale zároveň pryč s flištinstvím, lišáckým chytráctvím a mazaností na straně soutěžících. Na obou stranách často bují jen polovičatost a bratříčkování, ve které se často mění výsledky favoritů, vykonává jidášské dílo, zrazuje umění a zaprodává je stářícké frejřice „protekci“, která straší od nepaměti.

II.

Vycházejme z předpokladu, že naše představení dosud navštěvují jen naši známí, pozvání příbuzní a přátelé herců. Úkolem našeho ochotnického divadelnictví je vyplňovat mezery, opomenuté stálými profesionálními divadly, aby jeho představení obstála před kritikou i náhodného diváctva, které by chtělo vidět a slyšet to, co stálá divadla provádět nemohou nebo nechťejí.

Kdybych mohl sám rozhodovat o hrách, přihlášených do soutěží, nikdy bych nepřipustil hry, hrané v místě profesionály. Co dramaturgicky nového řekne Jiráskův Hronov, když bude sestaven z her, které obecnost tolikrát viděla na stálých i oblastních scénách? Není v tom kus osobního kultu, jestliže předvádíme režii i herecké výkony, známé z pojetí i provedení profesionálů? Prohlížím-li názvy všech

soutěžních her, nevím, jak odůvodnit před divadelními odborníky výběr těch Čapkových Matek, Gogolových Zeniteb a ostatních dramaturgických napodobenin, když jsme je viděli na pražských i oblastních divadlech. Proč nesoutěžit hodnotnými hrami zapomínaných dramatiků nebo nových autorů, proč nesnažíme se budovat vlastní dramaturgii, nezávislou na výběru profesionálních dramaturgů? Nedokážeme-li právě v hronovských soutěžích na nových hrách silu a hodnotu své inscenace, budou se nám stále bát světit své hry, abychom je nezabili jednou pro vždy. Veřejnost právě při hronovských festivalech kriticky sleduje naši práci a plným právem nezáleží jí na tom, za jakých obětí, nesnází nebo nepříjemností jsme hru vybírali nebo nastudovali. Komu nezáleží na mínění divadelně vospělého obecnstva, ten nemůže vystupovat jako reprezentant na veřejnost, nýbrž musí se spokojit jen okruhem svých příznivců a známých. Předpokládám totiž, že ten, kdo se ochotnický věnuje službě umění, je jím tak nadšen, že o obětech a těžkostech nemluví a na ně se nevymlouvá.

Vím dobře, že se mi nepodaří v nejbližší době prosadit všude a úplně tento názor. Tvrdím však, že v soutěžích musí dramaturgická úroveň stoupat úměrně s úrovní reprodukční. Každé umění, tedy i divadelní je závislé na harmonii předlohy a prostředků i sil provozních. Vzestupnou úroveň reprodukční prokázaly minulé a věřím, že prokáže i letošní Jiráskův Hronov. Záleží-li nám právě na harmonii předlohy s její reprodukcí, přičiňme se vši mocí a silou o urychlené zlepšení svérázné dramaturgie. To ovšem neznamená postupovat extrémně, aby se spolky bez rozmyslu vrhly na premiery nehodnotné nebo nejobtížnější a prokázaly, že plývají silami, nebo na ně nestačí. (Pokračování.)

Všechny takové lamentace mají jen jednu základnu: Člověk umí velmi dobře vyhrávat — ale je málo těch, kteří umějí čestně prohrát. Je to velké společenské umění, vyžaduje krásný charakter poraženého odpůrce, aby uznal čestně a poctivě převahu svého protivníka a aby mu po zápase upřímně a s obdivem stiskl ruku.

Uvědomme si, že kdo snižuje sílu soupeře, který ho porazil — dvojnásobně snižuje svou sílu a hodnotu. Zápas dospělého člověka s malým dítětem není sympatický, protože síla dospělého člověka je mnohem větší než síla a zkušenost dítěte. Důsledkem toho je: napíše-li někdo, že mu soupeř nesahal ani na paty — ale že zaujatí soudcové uznali soupeřovu převahu — pak podle názoru stěžovatele zvítězilo dítě nad dospělým člověkem čili stěžovatel byl asi ještě slabší, než ono dítě. Tak stěžovatel snížil svou úroveň pod úroveň soupeřovu.

Budeme se musit učit prohrávat a při prohře zachovávat chladnou mysl a zejména se budeme musit učit důvěře v ty, kteří naši činnost posuzují. Pokud jsem měl možnost, zjistil jsem všude, že soudcovské bory tvořili činovníci opravdu čestní, jimž prospěch celku byl nad prospěch kteréhokoliv souboru a nedovedu si také představit, že by zástupci soutěžících spolků úmyslně volili pro tyto funkce činitele, o nichž by byli přesvědčeni, že nemají potřebných vlastností pro správné vykonávání své funkce. Je tudíž vinou všech v soutěži zúčastněných spolků — resp. jejich zástupců — volí-li za své posuzovatele činitele neschopné, zaujaté a pod. V každém okrsku se přece znáte — a není-li tomu tak, starejte se, abyste znali aspoň všechny činovníky svého okrsku, abyste věděli o jejich počínání a z toho si činili závěry o jejich povaze a hodnotě. Jste-li přesvědčeni, že ten nebo onen, kterého jste pověřili důvěrou, aby vykonával tu nebo onu činnost, která se také týká úzce vaší činnosti, nekoná ji správně, ztrácíte-li k němu důvěru, protože se vám zdá, že není dosti nestranný, aby mohl svou funkci zastávat — užijte svého práva o volbách do okrskové rady a bezohledně — ale ovšem odůvodněně — vystupte proti němu a ohradte se proti jeho volbě. Naším přáním bylo, je a bude, aby v okrskových radách, v krajských radách, v zemských radách a v ÚMDOČ zasedali lidé nanejvýš čestní, spravedliví a ne-

Veselohra se žádá.

Vladimír Kolátor

Jednou z důležitých uměleckých záležitostí lidového divadla je problém veselohry, který si vynucuje stále silnější pozornosti.

Více nežli ve filmu klesají návštěvy na divadle. V této situaci drží krok svorně Praha s českým venkovem. Není to zaviněno pouze určitou desorganisačí v divadelním podnikání, rozrušením hereckých souborů i celkovým poklesem tvůrčí herecké potence, ale daleko spíše jednotvárností dramaturgického programu, k čemuž v poslední době ještě přibyla silná rozváznost obecnstva ve výběru programu, zaviněná vlivy mimoumleckými, jimiž v tomto případě je měnová reforma. Obecnstvo prostě uvažuje, má-li či nemá věnovat důvěru tomu či onomu představení nebo podniku.

Přemíra vážnosti jako zrcadla současné doby, časově shodné uvádění historie z určité epochy,

přepřecování již osvědčených her vsuvkami a změnami, naprosto neorganickými, násilnými a zvláště snižování herecké úrovně i kritického měřítko pro výběr nových her, to vše jsou příčiny, které znamenají snižování zájmu obecnstva, podléhajícího dnes ještě poměrně méně, nežli v budoucnosti, svodům neuměleckých prvků.

Vytvořit pro určité divadlo program, odlišný od ostatních podniků, není úkol právě snadný, nemá-li to být pouze seznam jmen, nevyskytujících se v jiných ohláškách, má-li tu jít o zcela odlišné pojetí dramaturgických cílů. Na příkl. divadlo veseloherní, resp. divadlo s optimistickým výhledem na život, k němuž směřuje žádostivost obecnstva, nepodporovaného v této poptávce nabídkou divadelních podnikatelů, resp. vůdců! Nemyslíme tím program, který by byl pouze sezonním východiskem z nouze, nýbrž úsilím o dramatický směr, v němž vidíme jednu z cest pro budoucnost českého divadla, pro budoucnost,

zaujatí. V takovýchto činitelích je opravdový pokrokový vývoj každého kulturního sdružení plně zaručen.

Voliti takové činitele na odpovědná místa bude každý, kdo má upřímný zájem na správném vývoji ÚMDOČ — nuže, projeďte tento zájem plným právem a silou, tak jak vám stanovy zaručují — zbavte svá ústředí těch, k nimž nemáte oprávněné důvěry a stanete se tak užitečnými členy ÚMDOČ!

Každá stížnost — i ty, které byly poslány soukromě na jednotlivé činovníky ÚMDOČ — byla pečlivě uvažována, aby se z ní vytěžila zkušenost pro budoucí soutěže. Bylo-li třeba, byla vyžádána také zpráva s druhé, napadené strany, aby obrázek byl ucelený — ba na jedno místo byl vyslán zástupce ÚMDOČ, aby na místě samém zjistil okolnosti, vytyčkanou záležitost osvětlující.

Z těchto všech stížností vybírám zkušenosti, které by mohly přinést prospěch dalšímu budování:

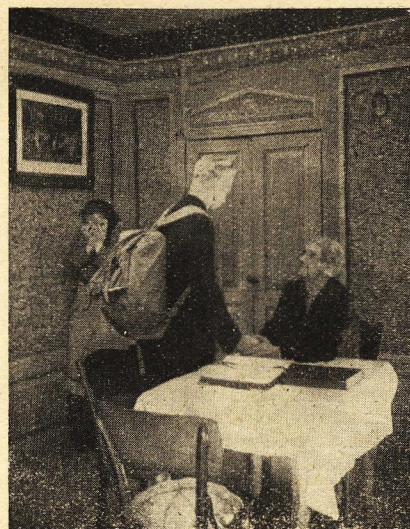
1. Za posudkáře volte spravedlivé, nezaujaté, mlčenlivé a důvěryhodné osoby, které k vykonávání své funkce jsou předurčeny svými zkušenostmi a odbornými znalostmi a o nichž víte, že nepodléhají snadno ovlivnění.

Zjistíte-li, že se posudkář projevil jako osoba, postrádající některou z těchto vlastností, neváhejte tuto okolnost oznámiti příslušné soutěžní komisi, aby zjedнала nápravu. Úspěch soutěže je v základech závislý na hodnotách posudkářů.

2. Posudkář musí být spravedlivý, t. j. když posuzuje hodnotu divadelního představení třeba i konkurenčního divadelního souboru, musí se umět povznést nad jakoukoliv stranickost, musí si stále uvědomovat význam celku a tento postavit nad zájem svého spolku. Musí upřímně chtít, aby české ochotnictvo bylo před veřejností odpovědné a důstojně reprezentováno. Tomu chce ze všech sil pomáhat. Uvědomuje si, že, bude-li české ochotnictvo před širokou veřejností prokazovat vysokou úroveň kulturní a uměleckou, bude to také jeho zásluhou, neboť spravedlivým, nezaujatým rozhodováním se sám o to přičinil.

Kdo tak nečiní, poškozují dobrou pověst českého ochotnictva a v jeho zájmu je, aby byl z jeho řad vykázán.

3. Posudkář musí být nezaujatý. Nesmí ho ovlivňovat sympatie nebo antipatie k souboru, který posuzuje. Musí úzkostlivě dbát toho, aby podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, podle

Kroužek divad. ochotníků „Rozkvět“ v Semicích u Písku.

Scéna z II. dějství R. Roblových „Zvonů“

(proved. 28. X. a 1. XI. 1945):

Výplňová dekorace. Postavy zleva: Barbora (M. Velková), Jeník Lívora (Jos. Kápl) a starý Lívora (Jos. Heřman).

Krátce o mnohém.

Pozoruhodný příspěvek obdržela naše Matice z Ameriky. Píše Československé národní sdružení v Kanadě (Czechoslovak National Alliance in Canada, Headquarters: 45 Richmond St. West), Ústřední kancelář v Torontu-Ontario: Vážení krajané, dňa 18. t. m. sme obdržali cez New York prevolanie k zahraničným ochot-

ohrožovanou stereoskopickým filmem i televízi.

V Praze byl činěn pokus o takové divadlo, které však nemělo náležitě velkorysý koncept a také odvahu pro nezbytné doplnění souboru, který by teprve potom mohl být práv všem dramaturgickým záměrům.

Tato dramaturgie nebude tedy orgánem, který bez ladu a skladu bude vybírat díla, po ruce jsoucí a více či méně problematická, s náležitějším zřetelem na vztahy a poměry mimodivadelní, ale zvolí ze starší i nové české i světové tvorby díla, nejvíce se blížící směru, kterým chceme mít dramaturgicky vedeno divadlo nové doby.

Ve vývojové cestě česk. divadla vždy bude mít místo dílo všelidských tónů, jako Tylův „Strakonický dudák“ a „Naši furianti“ Stroupežnického, stejně jako těžko se budou uplatňovat maloměstské práce Štolbovy i poslední slabé veselohry Svobodovy v čele s „Boušinskou samotou“. Na druhé straně však musíme hledět, aby stálý kult českého staršího repertoaru byl v ne-

dostatku mladších věcí náležitě rozhojnen a právě v oboru veseloherním je to možné, k čemuž musí přispívat vynalézavost ne tak režijní, ale hlavně dramaturgická!

I v oboru veseloherním je třeba vytvořit samostatný a uvědomělý repertoar, který by oproti letům diktátu a úředního nařizování dal neovlivňovaný přehled svobodné dramatické tvorby.

Úsilí o vybudování skutečně dobré veselohry znamená jednak, že divadlo musí najít svůj veseloherní styl, jednak že dramaturgie divadla bude si všímat speciálně této části české produkce a vynasnaží se o získání dalších českých autorů pro toto zanedbávané dnes odvětví dramatické tvorby. Vždyť ani stav světové veselohry není zvláštní: za nekonečná léta protektorátu jsme seznali veškerou ubohost soudobé německé tvorby, jejíž vrcholné odpadky musily se hrát na všech skorech scénách, v ruské tvorbě je vážné drama jistě silnější složkou divadelní literatury, u nás pak jen málokdy se dosahuje úrovně vese-

nickým spolkem na sjazd čs. ochotnictva, který sa bude konať v novembri 1946 v Prahe. Dakujeme srdečne a oznamujeme, že sme ho hneď zaslali k uverejneniu do nášeho týždenníku NOVÁ VLAST.

Stejnou poštou zasílame Vám pod zvláštnym obalom svoj PAMÁTNÍK ČS. KANADY, aby ste si urobili obraz jak sú krajania v Kanade organizovaní a čo vykonali za vojny.

Zostávame so srdečným pozdravom a heslom čs. Kanady: „Spoločne i v mieri“.

Karol Buzek, hl. tajomník.

Jubileum. P. J. Jan Knobloch ze Světlé n. Sáz., režisér tamního divadelního spolku „Sázavan“, dožil koncem května svých abrahamovín. Při tom oslavil také 30 let své ochotn. činnosti, z nichž 20 roků práce v „Sázavanu“. Ve Světlé n. Sáz. působí Knobloch od r. 1926 a od r. 1928 je režisérem, dále členem výk. výboru ÚMDOČ a kult. referentem tamního Jelenova okrsku. Blahopřejeme!

Ještě repertoárové upozornění. Není žádoucí, aby se hrály hry jugoslávského dramatika Genoa Senečiće. O uvolnění her Franka Tetauera píšeme na jiném místě.

Na schůzi Sboru pro ochotnickou dramaturgii a repertoír při ministerstvu školství a osvěty bylo sice jednáno především o tématu, pro něž byl sbor ustaven, což se záhy projeví zejména v založení kartotéky povolených divad. her, jež bude sloužiti potřebě i všem nižším úřadům péče osvětové. Vedle toho však obšírně pojednáno také o nevyřešené otázce soustředění ochotnictva, pro něž uznán za nejvhodnější systém koordinačního výboru, který by byl uskutečněn na neutrální půdě ministerstva a řešil by společné otázky, jež se ovšem nedotýkají speciálních zájmů jednotlivých skupin.

svých zkušeností a odborných znalostí se snažil dopomoci k vítězství nejlepšímu souboru v soutěži — byť ho při tom srdce bolelo, když to není soubor jeho. Posudkář si musí svým jednáním vydobýt a zachovávat důvěru všech, které posuzuje. Každé jeho rozhodnutí musí být uvážené a zdůvodněné, aby kdykoliv mohl jeho oprávněnost jasně dokázat.

Rozhodování o hodnotách divadelního představení jest velmi obtížné, není tu viditelného měřítka. Ve fotbalu rozhodují goaly, v tenisu sety — ale při posuzování divadelního představení rozhoduje jen názor posudkáře. Tento názor se mnohdy může podstatně lišit od názoru ostatních diváků, zejména pokud se týká hodnoty hry, provedení, hereckých výkonů atd., neboť není všechno zlato, co se třpytí. Liší-li se tyto názory na divadelní představení, musí mít posudkář k tomu jasné důvody, kterými může svůj názor bezpečně obhájit.

4. Chápeme, že každý člen soutěžícího souboru má vřelý zájem na umístění svého spolku na místě nejčestnějším. V zápalu této snahy podniká často všechno možné, aby svému milovanému souboru pomohl. Má-li možnost, podlehe i pokušení ovlivnit redaktora místního listu, aby spolupomáhal tím, že občas uveřejní dodanou zprávičku, která sleduje účel vyzdvihnouti činnost místního spolku a snížit činnost spolku konkurenčního. Po prvním provedení se vyskytují často kritiky, úplné chvalozpěvy, vychvalující tendence výkony místního spolku. Tyto kritiky zpravidla končí: Nepochybujem, že nezaujatí soudcové uznají vysokou úroveň našeho spolku a umožní mu oprávněně reprezentovat české ochotnictvo před širokou veřejností. Tedy, když mu to neumožní, budou zaujatí — vida!

Prohlašovali-li soutěž, je nesportovní a netaktní prohlašovati výsledky před ukončením. Není námitek, když někdo soutěž typuje — to může konečně každý podle svého názoru, buď oprávněného nebo neoprávněného — ale je rozhodně nesympatické holedbání a ovlivňování, vynášení vlastního souboru nad soubory ostatní a je dokonce hrubé vyhrožování tomu, kdo je ustanoven úředně hodnotit soutěžní dílo, zaujatostí, neuzná-li hodnotu předváděného představení za nejvyšší. Tomu se v životě říká vyděračství. Nemáme možnosti těm, kteří nejsou našimi členy, toto působení

loher jako byl „Poslední muž“ nebo „Právo na hřích“, při čemž o literárnějších komediích si netroufáme příliš mluvit. Většinou jsou to komedie, které dotvořují teprve herecké výkony, což jsme poznali na posledních novinkách protektorátního období, ale jenom málokdy se objeví veselohra onoho kvalitního zaměření, jako proslulý Langrův „Velbloud uchem jehly“.

Jde tedy o vytvoření české veselohry. Nechceme situačních následníků Šamberkových (třebas s dobrou dram. výstavbou), ale neuspokojí nás také komedie, literárně zaměřené, bez opravdové dramatické techniky! — Není místa na jevišti pro situační a pivní komiku, nevypínající se nad úroveň běžné frašky ani v jeho vlasteneckých hrách, jako je málo známá zpěvní veselohra „Sedmašedesátníci“ nebo onen „Výlet pana Broučka na výstavu“, opřený z části o Svatopluka Čecha, když již nemluvíme o dalších ještě vyčichlejších dílech tohoto rychle stárnoucího autora.

Zdá se, že úsilí o dobrou veselohru nevyzní zcela na prázdno. Víme o několika komediích s náměty hereckými, duchařskými (nezapomeňme, že západní film přinese řadu takových pro obecnost prý populárních námětů) a jistě se objeví ještě další přínosy českého repertoáru v tomto oboru. — Jsou však také nové hry známějších veseloherníků, které zůstávají na boulevardní úrovni a snaží se získat úspěch u obecnosti prostředky mimomusuleckými. Nepotvrzují pak předpokládaný vzestup autorů, kteří zklamou zejména po stránce ideové a vnitřní dramatické náplně, která nesmí ustrnout na protektorátní úrovni běžného repertoáru. Nedejme se ošidit ani časovými veselohrami spíše kabaretního zaměření, které nepřežijí dobu popřevratových měsíců.

Vyskytují se veselohry s náměty historickými a bylo by třeba podat zneuznaným nebo zcela neznámým autorům pomocnou ruku, aby byli přivedeni k divadlu pro jeho prospěch. Neboť

zamezit. Kdyby však bylo zjištěno, že na zprávách, které byly vytištěny, aby ovlivňovaly jakýmkoliv způsobem posudkáře — spolupracoval náš člen, bude v zájmu všech ochotníků, v ÚMDOČ organisovaných, aby z jejich řad byl vykázán. (Dokonč.)

60. výroční zasedání ÚMDOČ konalo se 19. května t. r. v Praze v Národní kavárně za účasti zástupců většiny okrsků a přítomnosti podpreds. slovenského ÚSOD Iv. Turzo, čestných členů ÚMDOČ V. J. Hrdličky a K. Tenka, zakl. čl. A. Turečkové a j. Zasedání řídil mstar. P. Holec z Plzně a z nejdůležitějších návrhů schváleny: osnovy nových stanov ústředí, zemských a krajových rad, okrsků i spolkových, dále úmluva, sjednaná mezi ÚMDOČ a ÚSOD a jmenování českých členů „Ústředního výboru československého ochotnictva“, členský příspěvek 100 Kčs, jubil. daň 50 Kčs, zápisné 50 Kčs (dřívá 10 Kčs) a registrační poplatek 5 Kčs (z 2 Kčs). Ve volných návrzích rozhodnuto zavést kromě stříbrného odznaku ještě zvláštní čestný odznak za vynikající zásluhy a první udělit zvěcn. starostovi Jul. Mitlöchnerovi in memoriam. O zavedení dani 10 Kčs z hlavy a povinnosti provedení představení do konce roku 1946 ve prospěch budoucího ochotnického domu a divadla v Praze pod heslem „Ochotnictvo sobě a lidu“ píšeme na jiném místě. Při doplňovacích volbách na letošní zbytek tříletého správního období zvolen starostou Jos. Hudeček (Nymburk), I. místostar. Ing. V. Sommer-Rydván, moravským mstar. Šeb. Čáp (Brno), gener. taj. Felix Buřil, jedn. A. Šebek a výbor s náhrad. doplněn Dr. Häuslerem z Přerova a V. Zemanem z Ústí n. Lab. Přehližiteli účtů zvoleni opět Šilhán, Jelínek a Šafránek.

Sjezd ochotnictva kraje královéhradeckého na Hrádku u Nechanic připra-

vila na konec června okrsk. rada Klicperova okrsku v Hradci Králové, aby se ochotnictvo ve své síle představilo veřejnosti a získalo vzájemným seznámením se podporu i oporu ve své práci. V programu je ustav. schůze 2. obvodu Klicperova okrsku v Nechanicích, průvod a projevy zástupců ochotnictva na náměstí nechanického se vzpomínkou 100. výročí založení nechanického ochotn. spolku a 100. výročí narozenin spis. Dr. Jos. Štolby. Jeho veselohra „Na letním bytě“ provedena bude jako představení v přírodě před zámekem na Hrádku u Nechanic, rovněž po průvodu. — Je to první pokus o uspořádání krajového sjezdu ochotnictva a budi oprávněný zájem i v ústředí.

„Máchův máj“, ochotnický festival v Doksích, pořádaný ve dnech 18.—25. května t. r. v rámci oslav prvního výročí povstání lidu českého a 60letí ÚMDOČ pod záštitou ministra školství a osvěty a ministra informací, v celku — až na dopolední přednášky o divadle a autokarové výlety do okolí — dodržel přesně vytčený pořad: Zahájen slavnostní akademii za spoluúčasti Mladobolesl. kvarteta, pěv. spolku „Slavoj“ z Bakova, Sokola v Doksích, žákovské samosprávy měst. školy tamže a mladoboleslavského esperantského sdružení vedle řady solistů, pokračoval zejména pohostinskými hrami okolních souborů, z nichž Nové divadlo z Mladé Boleslavi sehrálo Čapkovu „Matku“, litoměřický spolek „K. H. Mácha“ přijel s Maeterlinckovým „Stilmonským starostou“, soubor mladých bělské Ochotnické jednoty nastudoval a pro-

vedl Kvapilova „Obtaka“, místní spolek „Mácha“ vypravil pro školní mládež pohádku V. Baldessari - Plumlovské „Krákonos“, Dramat. odbor „Jirásek“ z České Lípy zahrál Macháčkovy „Ženichy“, místní spolek „K. H. Mácha“, Nezvalovu „Manon Lescaut“ a mladoboleslavský „Kolár“ Hilbertova „Michaela“, o němž píšeme na jiném místě. Představení měla vesměs úroveň, návštěva byla obstojná, ale přes to si pořadatelstvo trpce stěžovalo zejména na místní nezájem. Podle účasti a zájmu na posledním představení, jemuž byl přítomen matiční delegát, se to však nezdá ani tak zlé. Ovšem každá zkušenost něco stojí. A tak letošní zkušenosti Dokeských budou sice drahé, třeba žádný ze souborů nepožadoval hrazení cestovních výdajů, avšak k nezaplacení pro budoucnost. Zájem se musí a zde také dá probudit cílevědomou pilnou prací.

Krásný příklad přátelské solidarity projevili ochotníci z Dubé a obce Lín, kteří přijeli několikrát v slavnostním týdnu posílit Dokeské a sami se na vzorech přiučit.

Z dalších letošních div. festivalů konal se do 19. června v měst. Tylově divadle kutnohorském tradiční „Tylův červen“ s představeními souborů čáslavského (Tyl „Jan Hus“), nymburského (K. Zajíček „Stříbrná věž“), plzeňského (Čapek „Matka“), chotěbořského (Bozděch „Dobrodružství“) a místního „Tyla“ (Tyl „Kutnohorští haviři“). — „Klicperův Chlumec“ zahájen 29. června Jiřinkovým plesem (Chlumec za dob Klicperových), načež do 7. července následují div. představení Klicperova „Zlého jelena“ (Chlumec, 30. VI.), A. Lauterbachovy „Morany“ (dtto, 3. VII., premiera), Sofoklovy „Elektry“ (Třebechovice, 5. VII.), Zajíčkovy „Stříbrné věže“ (Nymburk, 6. VII.) a Drdových „Hrátků s čertem“ (Hořice, 7. VII.).

jenom získáváním a tvořením nových hodnot ubrání se divadlo proti invasi filmu, jenom tím bude v divadle vítězit umění nad pouhou zábavou! Před neutěšenými výhledy soudobé situace je záchranným prostředkem pěstování umělecké veselohry a omezování nadprodukce vážného dramatu i plytké frašky, která tu a tam již vystrkuje své líbezné růžky s hudbou i bez ní. — Boj o hodnotné divadlo bude především úsilím o uměleckou veselohru.

Četli jsme v informačním článku jednoho z pražských divadel větu tohoto obsahu: „Chceme divadlo dělat tak, aby mu každý rozuměl a po představení věděl, proč se kus hrál a měl alespoň na chvíli látku k přemýšlení.“ Nepochybujeme, že tomuto veselohernímu divadlu se podařilo splnit první část programu, ale druhá část si rozhodně žádá plnější myšlenkové náplně, nežli ji skytá jinak dobře dělaná hra „J. P. P.“, která ani podle autorových slov nemá vysokých am-

bicí básnických ani tendencí nadčasových. Tento směr divadelní nebude po dobách bloudění znamenat ozdravení divadla.

Dramaturgicky bohatá sezona poskytne dokonalý obraz ušlechtilého, poučného a při tom zábavného repertoaru, po němž obecenstvo volá. Takové divadlo by představovalo pouze lehčí část dramatické tvorby a musilo by být v náležitě rovnováze k divadlu, vážněji zaměřenému.

Problém veselohry je nejvýše obtížný. Záleží na něm hodně celá divadelní budoucnost. Umělecká veselohra znamená příspěvek pro záchranu a rozvoj divadelního umění, bezcenná a konjunkturální veselohra přispěje k opaku! Proto v boji proti nezájmu obecenstva musí divadlo ustoupit nejdále na linii umělecké veselohry, další vyklizení pole znamenalo by již ztracení vlastního poslání divadla a nárok na jakoukoliv státem podporovanou existenci!

I. valná schůze Kaškovy okrsku ÚMDOČ na Zbraslavi byla svolána na 7. dubna t. r. do restaurace „U kotvy“. Do této schůze vyslala ÚMDOČ svého zástupce a okresní radu osvětovou Praha-venkov-jih zastupoval okres. osvět. inspektor J. Horáček. Dále dostavili se delegáti ochotnických spolků z Klnice, Bojova, Nového Knína, Zvole, Mníšku, Rymáně, Lipence, Lipan a Dram. odb. ČČs. a Druž. div. ochotn. ve Zbraslavi. Ačkoliv Kaškův okrsek byl založen před necelým půl rokem, přece se může výbor vykázat již určitou činností, jak bylo patrné ze zprávy dramaturga: Byly učiněny kroky k založení divad. školení pro ochotníky, takže tuto školu bude možno otevřít na podzim letošního roku, dále byl sestaven seznam her a rozeslán všem spolkům okrsku, také bylo vzato na vědomí, že podbrdský obvod pořádá div. soutěž, pro kterou byly pořízeny 3 ceny a to jedna putovní a 2 stálé, zároveň s patřičnými diplomy pro vítěze soutěže. Po zprávě pokladníka a udělení absolutoria výboru následovaly volby a zvolení byli: za předs. B. Zima (Zbraslav), za mpředs. řed. Martinek (Mníšek), za jedn. Hlavatý (Zbraslav), za dramaturga M. Boučková (Zbraslav), za okrsk. rež. Dr. Franěk (Zbraslav), za pokl. J. Maglič (Zbraslav). Dále byl výbor rozšířen o zapisovatele a zvolena M. Horká (Mošna, Lipenec) a za matrikářku E. Magličová (Zbraslav) a delegáty jednotlivých spolků. Z celého průběhu schůze bylo patrné, že vedoucí och. spolků začínají mít důvěru k okrsku a že ve svých záležitostech obrací se na radu na svůj Kaškův okrsek. V několika spolecích bude se v nejbližší době konat představení ve prospěch okrsku a usneseno, aby každý člen. spolek tak učinil. Dále bylo usneseno, aby každý spolek, který propůjčí jeviště některému spolku, který není v ÚMDOČ organizován, žádal na dotčeném spolku, mimo pravidelnou úhradu, ještě příspěvek 150 Kčs ve prospěch Kaškovy div. okrsku. Na konec promluvil okres. osv. insp. J. Horáček a přislíbil Kaškovu okrsku nejen morální, ale i finanční podporu okr. osv. rady Praha-venkov-jih.

Marie Boučková

Některé zprávy okrskové a spolkové. Nový okrsek Bož. Němcové v Jaroměři uspořádal na zahájení činnosti předst. Šubertovy hry „Žně“ (2krát v Jaroměři, 1krát v Josefově, Smiřicích a Jáseně) a připravil pro přírodu Fr. Sokola-Tůmy „Pasekáře“. Ke konci roku chystá soutěž venkovských jednot v rámci vzpomínky „90 let od úmrtí J. K. Tyla“. Čtyři z nich provedou hru v Jaroměři o primát okrsk. ceny. Školení provede okrsek s okrsky hradeckým a náchoďským. — Spd.o. „Tyl“ v Znojme se sehrahl za první rok činnosti: J. K. Tyla, O. Měsíčníku, Slunečníku a Větrníku, Bejvávalo, Lucernu a zpěvohru Dráteník v celkem 16 předst. (kromě 5 koncertů a spolupráce s Horáckým divadlem). Pracuje dobře a má návštěvy. Obec mu propůjčuje divadlo zdarma, do

vlastnictví obdržel od národní správy spol. dům proti divadlu, kde si zřizuje klubovny, dílny, skladiště a pod. Město chce stavět nové divadlo. Má 20.000 obyvatel, okres 108 obcí, z nichž byly 74 německé. Všecky jsou česky osídleny a ve 20 se již hraje ochotnický divadlo. Na podzim chystá spolek školení svého členstva. — Spd.o. „Klicpera“ v Trutnově sehraje v přírodě Fr. Langrův „Grandhotel Nevada“. — Dram. jedn. „Tyl“ v Bystřanech sehraja Čapkovu „RUR“ s proslovem předs. Maška. Představení provedeno také pro SCM v rámci I. lidického memorialu. Závodní rada firmy Bratří Grohmannové věnovala mu do vinku výnos plesu 1195.75 Kčs.

Naše premiery. Ze starších zasluhuje zmínky Fr. Smažíkovo 3akt. lyrické drama „Souboj s bohem“, které sehraho jako soutěžní v rámci VIII. cyklu her slovanských autorů Scénou slovanských autorů v divadle na Slupi. (5 m., 1 ž., 4 tanečn.). Ozřejmuje exotickým příběhem obdoby Urbanova „Zrození lásky“ ze života barevného kmene džungle nadvládu lásky nad rozumovým nazíráním. Děje se tak velmi přesvědčivou jevištní formou, jejíž realita působí výrazný zájem hlediště. — Jako tisíci slavnostní představení divadla Malostranské besedy v Praze III. a k vzpomínce 45. výročí úmrtí autorova nastudoval ředitel Fr. Smažík Zeyerovo 4akt. drama „Doň a Sanča“ (8 m., 3 ž. scéna náznaková), jež nutkavě dává vzpomínouti hronovského jejího provedení, v němž tehdy nevhodným zásahem režie odstraněna její nejcennější krása: básnické slovo, jehož účín bylo právě zde možno nejpěkněji vychutnat v pečlivém tlumočení všemi besedními účinkujícími. — V žižkovské Masarykově síni měl známý autor divadelních her z pražské minulosti Ing. Fr. Šíla premiéru nové, již asi čtvrté své práce: 3akt. žertu z neveselých časů „Snář velmí pěkný“ (11 m., 2 ž., lékařna). Hra z valdštynské epochy je skutečně jen neškodnou anekdotou, lehce divad. zpracovanou, jejíž podstatou je záměna léku pro vědu a nemocnou domácí kočku. Hodnotou se ani nesnaží vyrovnati první zveřejněné práci Silově „Věži trubačů“. Její postavy jsou namnoze nedokreslené, dějové motivy nedorozumlivé (Strahlendorf). Ani provedení se nesnažilo tyto závady zastříti, naopak je ještě zvyšovalo nevhodným maskováním (Trepini). — Závěrem divadelního festivalu v Doksích („Máchův máj“) bylo pohostinské představení mladoboleslavského div. spolku „Kolár“, který sem přivezl velmi pečlivě nastudovanou hru z posledních dramatických výbojů Jar. Hilberta „Michael“ (6 m., 4 ž., pokoj s balkónem). Hluboký dramaturgický zásah ředitele spolku prof. Koženého šel již — jak bylo nejlépe patrné z účínu, který podle neúspěšného někdejšího provedení na scéně Národního divadla se nikterak nedal očekávat — nesporně velmi k duhu. Originelní čtvrté dějství se zjevy chorobného mozku umírajícího,

světelně promítnutými pomocí vlastního, zvláště k tomu účelu zhotoveného přístroje skutečně překvapilo a budeme mítí dojista možnost s podstatou tohoto efektu seznámit svou širší čtenářskou obec k možnému a levnému napodobení. — Posléze v divadle na Slupi sehraja Dramat. národní družina „Alois Jirásek“ ze Smíchova jako novinku 4akt. reportážní hru z doby okupace „Těžké dny“ od M. Bokra (6 m., 4 ž., dvě obytné místnosti). Podle textu meziaktí inspiroval mladického, jedva dvacetiletého autora vlastní rodinný příběh. Jeví se v něm vrozené známky nadání, ale právě v jevištní stavbě zřetelný nedostatek zkušenosti přílišnou jednoduchostí struktury, již může zdokonalit jenom čas a píle. (Rydv.) — Jar. Bílého 3aktová komedie „Paragraf 144“, provedená na scéně Malostranské besedy, Praha III., byla za okupace zakázána. Je obratně stavěná, má 5 osob jedn. a jednu dekoraci. Jedná o souboji dvou mužů-právníků: státního zástupce a obhájce, týkajícího se ženského § 144. Hra je psána lehkým konverzačním stylem, děj je účinně stupňován, takže dovede udržet diváky v napětí. Je dobrým přínosem pro naše jeviště, zejména bude-li hrána v civilním nepatetickém pojetí. Tak ji také správně pochopila režie Freytagova a Smažík ji orámoval vkusnou výpravou. Tradiční velmi dobré nastudování mělo u obecnstva zasloužený úspěch. (Test.)

II. část Talířova díla „Ve službách Thalie“ s obsahem ideového článku star. Jos. Hudečka o organizaci ÚMDOČ, „Galerii zasloužilých“ činovníků ochotnických, stručnými dějinami jednotlivých div. okrsků a velkého počtu jednot se dotiskuje a vyjde nejspíše v červenci t. r. Dílo je vnějškově stejně nákladně vybaveno jako jeho část první, bohatě opět ilustrováno a vyšší cenu, odůvodněnou poměry a větším rozsahem, vydavatelstvo dojista zpřístupní splátkově.

Aktuelní hra „Revoluční květen“ od Jindry Zodera vyšla v prvním výročí slavných dnů čsl. lidu tiskem v naklad. L. J. Peroutky (Praha VII., Letenská tř. 90, tel. 779-64), jehož majitel padl za vlast v revolučních bojích hned prvního dne 5. května 1945. Líčí jejich počátky a slavný konec a našla si již cestu na řadu ochotn. jevišť. (15 m., 3 ž., světnice, 35. — Kčs, prov. pr. „Alfa“, Praha II., Jindřišská 22.)

Knižně obdržeti možno tyto hry významných dramatiků (vydalo je v nových vydáních divad. nakl. Ot. Růžický v Praze): Jirásek „Lucerna“ (XIV. vydání, za 24. — Kčs), Stroupežnický „Naši furianti“ (se zpovědi autorovou a podle I. nezkráceného vydání z roku 1887, za 24. — Kčs), Preissová „Její pastorkyňa (IX. vyd., za 24. — Kčs), bratří Mrštíkovi „Maryša“ (XXXIV. vydání, za 32. — Kčs) a nejnověji A. V. Suchovo-Kobylyna „Svatba Krečinského (překl. P. Kříčky, za 36. — Kčs).

Adolf Hoffmeister

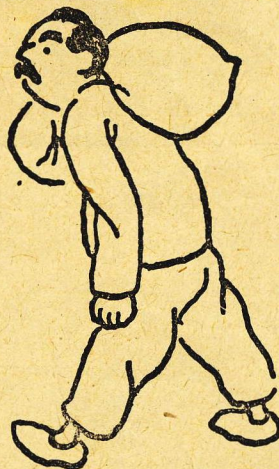
TURISTOU proti své vůli

Dobrodružná pouť českého běžence do zahraničí a od-
tud přes vězení a koncentráky do Ameriky. České
vydání knihy, která vyšla za války anglicky v New-
Yorku a Londýně. Kčs 36.—.

Hoffmeisterovy mistrovské karikatury.

U všech knihkupců.

Nakladatelství SČM - MLADÁ FRONTA Praha II., Panská 8.

Hotel **PAŘÍŽ**

prvotřídní restaurant - kavárna

PRAHA I.

Národní správa

UMĚL. FOTOGRAF. ÚSTAV

J. F. Langhans a spol.

PRAHA II., VODIČKOVA 37

Navštěvu

DIVADLO KOLEKTIVNÍ TVORBY

PRAHA II., LAZARSKÁ 7

má na pořadu veselohry:

„ROZMARNÝ DUCH“ (Blithe spirit)
pravděpodobná fraška od Noel Cowarda

„CIZÍ DÍTĚ“ *půvabná komedie V. V. Škvarčina*

Jevišťe

nové zařídí - staré obnoví
- stojkové dekorace dodá

JOSEF POKORNÝ

šéf výpravy pražských divadel

PRAHA II., TROJANOVA 12 - TELEFON 440-83

Maskér - Parukář

LINHART JAROSLAV

PRAHA XI, Husinecká 4

TELEFON 342-24

Elegantní účesy jen z velkokadeřnictví

EVA PRAHA II., Vodičkova 36 - Tel. 220-74

V KAVÁRNĚ *HYBERNIA*

proti odjezdu z Masarykova nádraží

od rána

KÁVA, ČAJ,
ČASOPISY, které chcete čísti

•
v poledne

OBĚDY
pohodlí a klid v milém prostředí

•
večer

HUDBA i k tanci

hraje JIRKA PRACHAŘ s 8 solisty

MOderní DIvadelní Příjčouna

LUDVÍK LETENSKÝ

PRAHA II., NA POŘÍČÍ 8

Telefon 233-64

Kostýmy, jaké mají být

Zvukové efekty na deskách

Jeviště moderně a účelně zařídí Dekorace podle nejnovějších výtvar-

ných směrů provádí a staré odborně předělá

KAREL BUKOVSKÝ a JOSEF MIKOVEC

divadelní techničtí odborníci

PRAHA XIX., SEDLEC - ROZTOCKÁ 15

telefon 701-59

MAKALA SYN

průmysl bonbonů a čokolády

PRAHA XII.

Telefon 508-36

Karel Popilka DIVADELNÍ ZÁVOD

PRAHA - KOBYLISY, TROJSKÁ UL. 43

Masky

Kroje

JAROŠOVA

RESTAURACE - AUTOMAT

Praha I., Dlouhá 41, Palác Velké Operety

Telefon 645-93

Navštivte **PING-PONG HALLU**

A. KUPCOVÁ, Praha II., Vodičkova 34

Telefon 393-66

Velkoobchod papírem, tiskopisy a kancelářskými potřebami

Bohuslav

Jen Jungmannova třída číslo 12,
Hlávkův palác — Telefon 238-15

ITŠ Praha II.